

Informe Panoràmic de les entitats de dones 2016

Un projecte promogut per:

Amb el suport de:

Autors: Albert Forniés i Marina Aguilar – Consultoria i Estudis de la Fundació Pere

Tarrés

Juliol 2017

Contingut

Presentació.....	4
1. El Panoràmic	7
2. Resum executiu	12
3. Les organitzacions de dones	20
4. Les persones	32
4.1. Les persones associades	33
4.2. Les persones voluntàries.....	37
4.3. Les persones remunerades	41
4.4. Les persones destinatàries.....	44
4.4. Els òrgans de govern.....	47
5. Espais i equipaments.....	52
5.1. Les seus.....	53
5.2. Els espais i equipaments públics.....	55
6. Els recursos econòmics	58
6.1. Volum econòmic.....	59
6.2. Fonts de finançament.....	62
6.3. Banca ètica	66
7. Reptes de futur	67
7.1. Valoració de la realitat associativa.....	68
7.2. Reptes del món no lucratiu	73
7.3. El paper de l'Institut Català de les Dones	76
Annex I: Fitxa tècnica.....	81
Annex II: Entitats impulsores.....	82
Annex III:Taules.....	84
Annex IV: Fonts consultades	85

Presentació

La capacitat transformadora de les entitats de dones

L'Institut Català de les Dones (ICD) i la Fundació Pere Tarrés, juntament a la resta d'organitzacions promotores de la recerca, hem sumat esforços per poder presentar per primer cop "El Panoràmic 2016 de les entitats de dones". El nostre objectiu amb aquesta recerca és aprofundir en el coneixement de la realitat i els reptes de l'ampli i divers teixit de les entitats de dones que treballen en favor de la igualtat efectiva de dones i homes i que ara, gràcies a la iniciativa Panoràmic, sabem que representen el 4% del total d'organitzacions no lucratives a Catalunya.

La recerca ens ajuda a visibilitzar que l'associacionisme femení és un sector, dinàmic i d'acció de proximitat, amb una àmplia base i una alta implicació de les associades, més que en d'altres tipus d'entitats. L'acció de les entitats de dones és molt important en la construcció de la societat justa que volem, garanteix que la perspectiva de les dones sigui tinguda en compte i no quedi invisible davant la suposada universalitat de tot allò masculí.

Amb aquesta investigació estem donant valor a la mirada i l'acció femenina tradicionalment menystinguda i ignorada a nivell de l'esfera pública on es prenen les decisions, oblidant que quan una societat dóna importància a la visió de les dones, tota la societat hi guanya.

Les associacions de dones són espais d'autoritat femenina, de reconeixement a la llibertat femenina i de projecció del seu apoderament. Han aconseguit obrir portes i fer-se un lloc allà on les dones no en teníem. Han permès fer entrar la perspectiva de gènere en la política, permetent que la diversitat i l'experiència de les dones ocupin el lloc que per justícia els correspon.

L'estudi ens mostra que dones estan ben organitzades, configuren una xarxa activa, són un exemple de participació i de capacitat transformadora. El treball a favor de la igualtat efectiva entre dones i homes és una tasca que implica el conjunt de la societat, i la implicació activa del món associatiu femení és un agent social clau per aconseguir aquesta fita. Les entitats de dones tenen un paper molt important en qualitat d'agents de transformació social i no volen, ni poden, restar al marge dels fenòmens culturals i socials que emergeixen a la nostra societat.

Des del Govern de la Generalitat, i des de l'Institut Català de les Dones, volem seguir treballant per fer de la nostra una societat més justa i equitativa, on dones i homes puguin tenir les mateixes oportunitats per participar en el procés de construcció social i per fer realitat els seus projectes de vida amb total llibertat. Per aconseguir-ho comptem amb l'acció i la complicitat del teixit de les entitats de dones.

Núria Balada

Presidenta de l'Institut Català de les Dones

1. El Panoràmic

El Panoràmic és una recerca impulsada pel Consell d'Associacions de Barcelona – CAB- i fruit de les reflexions recollides en el 2n Congrés de les Associacions de Barcelona. Aquesta iniciativa que neix del mateix món no lucratiu aporta informació sobre l'abast del teixit associatiu i posa de manifest la seva força, disposant de dades sobre la seva situació i evolució.

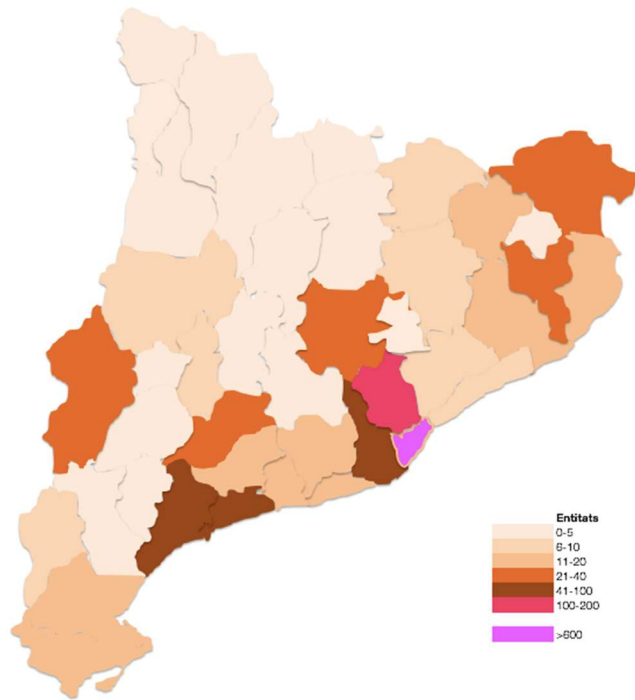
Després de tres edicions, el Panoràmic es consolida com una eina per a la millora i l'enfortiment del món associatiu gràcies a la seva visió transversal i les sèries de dades que es van generant, les quals permeten establir reptes i elements de millora alhora que comencen a dibuixar tendències.

La presència del Panoràmic en el món associatiu català cada vegada és més estesa. Any rere any el coneixen més organitzacions, augmenta la participació i es posa de manifest el seu valor d'aportació, com és la visibilitat d'un sector sovint invisible i la millora de les entitats a partir de les dades de conjunt. Un reflex de l'espai que ocupa el Panoràmic en el món no lucratiu es pot trobar en el fet que prop del 40% dels qüestionaris per a la recollida d'informació han estat realitzats personalment per les presidències de les entitats.

Tot i que inicialment es va realitzar a la ciutat de Barcelona, des del 2015 s'ha dut a terme l'extensió del Panoràmic a tot Catalunya. Aquella edició va tenir un component de projecte pilot i, en aquesta segona anualitat, s'ha treballat per garantir la representativitat territorial a fi d'obtenir una mostra el més versemblant possible.

Per això, l'equip del Panoràmic s'ha distribuït per zones geogràfiques, seguint un model semblant a les vegueries, tot treballant des de la proximitat i la coneixença de l'entorn. El resultat ha estat una participació de 2.020 entitats no lucratives, xifra que contribueix a definir el mapa del món no lucratiu català, el qual continuarà completant-se en les properes edicions.

Mapa 1: Mapa de participació en el Panoràmic 2016

Coneixement

La generació de dades contribueix a identificar temes de millora i posar llum sobre les percepcions. El coneixement ajuda a fer-se més forts.

Visibilitat

Les xifres de dimensió i la informació sobre les activitats que es realitzen donen visibilitat davant la societat a un sector del qual sovint no hi ha dades.

Reconeixement

La informació objectiva contribueix al reconeixement social de la feina que es realitza i els valors que es promouen en el camí cap a la transformació social.

Incidència política

A partir de preguntes sobre el posicionament del sector es contribueix a la millora de les accions d'incidència política.

Dimensió

Les entitats formen part de la vida del país però cal contextualitzar-les per tal de saber quin lloc ocupen a la societat.

El Panoràmic treballa des dels valors de sector tot innovant el procés de recerca. Els elements metodològics d'innovació són:

Col·laboració

Les entitats impulsores uneixen representativitat, experiència i capacitat d'execució. En el Panoràmic no hi ha una empresa consultora que fa un encàrrec.

Participació

Hi ha grups de treball per definir necessitats, el qüestionari s'elabora de forma participativa i es treballa en transparència.

Proximitat

El treball de camp s'estructura des d'entitats de l'entorn que es responsabilitzen d'aconseguir les respostes a la seva zona.

Open data

Les dades es comparteixen amb centres d'investigació, entitats de segon nivell, universitats, administracions, etc. perquè facin noves explotacions i reflexions.

Eficiència

Al segle XXI la tecnologia ha canviat la manera de fer investigació social i hem incorporat novetats com els qüestionaris electrònics i un aplicatiu personalitzat. Cada euro és aprofitat al màxim i a més millora l'optimització a cada edició anual.

Adequació

Les organitzacions de la societat civil són diverses en molts aspectes: activitat, forma d'organitzar-se, comunitat, destinataris, etc. El qüestionari compta amb més de 80 itineraris de resposta diferents.

Transversalitat

Des dels seus inicis el Panoràmic ha tingut un plantejament transversal amb la participació d'organitzacions de tots els àmbits, la qual cosa facilita la comparabilitat i el coneixement agregat.

2. Resum executiu

- ✓ Un total de 2.020 organitzacions sense ànim de lucre han participat en el Panoràmic 2016. El 7% d'aquestes són entitats de dones (134), és a dir entitats que treballen principalment en favor de la igualtat i la promoció de la dona, així com totes aquelles que des de la cultura, l'educació, l'acció comunitària o l'esport desenvolupen principalment accions per i/o per a les dones, com són les agrupacions de dones que hi ha arreu del territori català que realitzen activitats diverses com punta de coixí, sortides culturals, etc.
- ✓ La major part de les organitzacions de dones han adoptat les figures d'associacions o federació (92%). De fet, si es fa referència al nivell de les entitats de dones, el 95% són organitzacions de base.
- ✓ Del conjunt de les associacions de dones, el 12% compta amb el reconeixement d'Utilitat Pública i el 24% està treballant per aconseguir-ho. Per contra, el 26% no compta amb aquest reconeixement i no està treballant per aconseguir-ho.
- ✓ Les entitats de dones són organitzacions dinàmiques i el 51% es van fundar a partir de l'any 2001 (el 42% en el cas del conjunt del Panoràmic). Però també és cert que es tracta d'un sector amb una àmplia trajectòria, doncs 1 de cada 5 organitzacions de dones s'ha constituït abans de l'any 1990.
- ✓ Pel que fa al territori on s'ubiquen les entitats de dones, assenyalar que hi ha representació de bona part de les comarques catalanes. En aquest sentit, destacar que només el 59% són de l'àmbit metropolità, mentre que en el conjunt del Panoràmic les entitats d'aquest territori representen el 72%. D'aquesta manera, el Panoràmic de les entitats dones ha tingut un major èxit de participació en els territoris amb menys població de Catalunya (lluny de l'àmbit metropolità de Barcelona) i on el nombre d'entitats és menor.
- ✓ Les entitats de dones són organitzacions de proximitat i la major part actuen a l'àmbit municipal (61%) o comarcal (29%). El 32% ho fa a tot Catalunya, mentre que el 15% duu a terme la seva activitat a nivell internacional. Aquesta realitat divergeix del conjunt d'entitats del Panoràmic 2016 doncs, en aquest cas, el nombre d'entitats que indiquen actuar a nivell municipal o comarcal és inferior

(48% i 29% respectivament). Val a dir que són les organitzacions situades a l'àmbit metropolità les que tendeixen a actuar a nivell internacional, en d'altres CCAA i, sobretot, a tot Catalunya (el 56% de les entitats de dones de l'àmbit metropolità actuen a tot el país).

- ✓ La base social de les associacions de dones és lleugerament major que al conjunt del Panoràmic. El 35% de les organitzacions de dones tenen entre 3 i 30 persones associades, aquelles que tenen entre 31 i 90 persones sòcies representen el 20%, mentre que el 45% disposen de més de 91 socis i sòcies. En canvi, en el conjunt del Panoràmic, el 40% de les associacions compten amb més de 91 persones associades.
- ✓ Les persones associades a les entitats de dones tenen una alta implicació. Així, el 45% de les persones participa de forma continuada i activa en les activitats, col·laborant en l'organització d'aquestes i/o assumint responsabilitats en l'entitat (2 de cada 10 en el cas del conjunt del Panoràmic).
- ✓ La figura del voluntariat està present en el 60% de les entitats de dones. D'aquestes, la major part compta amb menys de 50 persones voluntàries (94%).
- ✓ El 67% de les entitats de dones compta amb persones remunerades. D'aquestes, la immensa majoria tenen fins a 10 treballadors i treballadores (84%), mentre que el 16% de les entitats tenen entre 11 i 100 persones remunerades.
- ✓ Pel que fa als òrgans de presa de decisions, el gran gruix de les entitats de dones manifesten que a la darrera assemblea de 2015 hi van participar entre 11 i 50 persones (57%), mentre que el 25% indica que van participar entre 3 i 10 persones. Aquestes dades són similars al conjunt del Panoràmic. En aquest cas, el 61% de les entitats també assenyalen que a les assemblees principalment participen entre 11 i 50 persones associades. En segon lloc se situen les entitats que han comptat amb d'entre 3 i 10 persones (25%).

- ✓ Les juntes, patronats i consells rectors de les entitats de dones estan conformades, de mitjana, per 9 persones, però la major part tenen entre 3 i 7 (56%). Els òrgans amb entre 8 i 10 membres representen el 26% i el 10% aquells amb entre 11 i 15 persones. Només el 8% compta amb més de 15 membres en aquests d'òrgans. Aquesta és una realitat força similar a la del conjunt d'entitats del Panoràmic, doncs també existeix una gran majoria d'organitzacions amb òrgans de govern formats per entre 3 i 7 persones (58%) i només s'observen diferències d'un màxim del 2% en tots els trams.
- ✓ Destacar el fet que en tots els agents que formen la base social de les entitats de dones (persones sòcies, voluntàries, remunerades i beneficiàries de les entitats), aquestes tenen una presència molt majoritària.
- ✓ 5 de cada 10 entitats de dones es troben ubicades en un espai de l'administració pública, mentre que el 19% estan ubicades en un espai de lloguer i el 15% ho estan en un espai privat. Altres situacions menys freqüents són el domicili d'una persona de l'entitat (8%) o tenir la seu en propietat (6%). Es tracta d'una realitat que difereix una mica del global d'organitzacions del Panoràmic 2016. En aquest cas, el 40% es troben ubicades en espais o equipaments públics; el 14% en un espai privat cedit; el 22% de lloguer, el 13% en un domicili particular i l'11% en un espai de propietat.
- ✓ No hi ha un gran desajust entre la situació actual on s'ubica la seu i la desitjada, doncs l'espai públic és la ubicació desitjada pel 60% de les entitats de dones i el 52% de les entitats de dones estan ubicades en un espai d'aquest tipus. La segona situació més desitjada és comptar amb la cessió d'un espai privat (18%) i el 15% es troba actualment en aquesta situació.
- ✓ A nivell econòmic, assenyalar que el 62% va comptar amb uns ingressos inferiors a 15.000€. Uns ingressos que principalment provenen de fons propis (60%), com són les persones associades, la prestació de serveis i les accions puntuals. Els recursos públics representen el 30% dels ingressos, mentre que els privats representen el 10%. Així, es pot concloure que les entitats de dones tenen una distribució dels 3 tipus de fonts de finançament molt diferent respecte el conjunt de les entitats del Panoràmic (57% dels recursos són

públics, 32% són propis i 11% privats).

- ✓ Les prioritats actuals de les organitzacions de dones són millorar la base social, millorar la comunicació i difusió, assolir els objectius missionals i diversificar les fonts de finançaments. Així mateix, les organitzacions de dones consideren que els principals reptes del teixit associatiu són ampliar i implicar la base social, el treball en xarxa i col·laboracions amb diferents agents socials, consolidar el finançament i la creació d'una agència de comunicació associativa. Es tracta d'unes prioritats i reptes molt compartits amb el conjunt del teixit associatiu català i els quals el seu assoliment permetrien la millora i l'enfortiment del món no lucratiu.

- ✓ Gairebé la totalitat de les entitats de dones que han participat a l'enquesta del Panoràmic coneix l'Institut Català de les Dones (98%) i el 85% d'aquestes entitats tenen una valoració positiva –el 74% totalment positiva i l'11% positiva però amb matisos–. Per contra, el 15% valoren negativament la feina de l'Institut.

Tot seguit podeu trobar tres taules resum amb les principals dades de les entitats de dones pel que fa a les característiques d'aquestes, les persones que les conformen i els òrgans de govern, així com la comparativa amb el conjunt d'entitats que han participat al Panoràmic 2016.

Taula 1: Característiques de les entitats (comparativa entitats de dones - total entitats Panoràmic)

		Entitats de dones 2016	Total entitats Panoràmic 2016
Any de constitució	Fins 1980	6%	21%
	Entre 1981 i 1990	14%	15%
	Entre 1991 i 2000	30%	21%
	Entre 2001 i 2010	30%	25%
	Des de 2011	21%	17%
Nivell d'actuació	A nivell internacional	15%	18%
	En d'altres CCAA	12%	14%
	Tota Catalunya	32%	41%
	Provincial	17%	23%
	En l'àmbit comarcal	29%	29%
	En l'àmbit municipal o inferior	61%	48%
Fonts de finançament	Propi	60%	32%
	Públic	30%	57%
	Privat	10%	11%
Volum ingressos reals any 2015	Fins a 15.000€	62%	44%
	Entre 15.001 i 30.000€	7%	11%
	Entre 30.001 i 50.000€	6%	7%
	Entre 50.001 i 100.000€	8%	11%
	Entre 100.001 i 500.000€	10%	16%
	Més de 500.000€	7%	11%
Banca ètica	No fan servir	80%	81%
	Sí, però no exclusivament	8%	13%
	Sí, exclusivament	12%	6%
Seus de les entitats	En propietat	6%	11%
	En lloguer	19%	22%
	Cessió d'un espai públic	52%	40%
	Cessió d'un espai privat	15%	14%
	Domicili particular d'una persona membre de l'associació	8%	13%

Taula 2: Les persones a les entitats (comparativa entitats de dones -total entitats Panoràmic)

		Entitats de dones 2016	Total entitats Panoràmic 2016
Nombre persones associades	Entre 3 i 30	35%	35%
	Entre 31 i 90	20%	25%
	Entre 91 i 250	28%	22%
	Més de 250	17%	18%
Sexe persones associades	Homes	5%	52%
	Dones	95%	48%
Nivell implicació de les persones associades	Nivell A (assistència assemblees, participació continuada i pagament quota)	45%	21%
	Nivell B (assistència assemblees, participació puntual i pagament quota)	25%	28%
	Nivell C (participació puntual i pagament quota)	30%	51%
Nombre de persones voluntàries	Fins a 10	52%	35%
	Entre 11 i 20	20%	24%
	Entre 21 i 50	22%	25%
	Entre 51 i 100	1%	7%
	Més de 100	5%	9%
Sexe persones voluntàries	Homes	16%	40%
	Dones	84%	60%
Disposició de persones remunerades	Sí	67%	43%
	No	33%	57%
Nombre de persones remunerades	Fins a 10	84%	74%
	Entre 11 i 20	6%	11%
	Entre 21 i 50	8%	8%
	Entre 51 i 100	2%	3%
	Més de 100	0%	4%
Sexe persones treballadores	Homes	6%	27%
	Dones	94%	73%

Taula 3: Els òrgans de govern a les entitats (comparativa entitats de dones -total entitats Panoràmic)

		Entitats de dones 2016	Total entitats Panoràmic 2016
Nombre de persones associades assistents a la darrera assemblea	Entre 3 i 10	25%	25%
	Entre 11 i 50	57%	61%
	Entre 51 i 100	18%	10%
	Entre 101 i 200	0%	3%
	Més de 200	0%	1%
Sexe persones associades assistents a la darrera assemblea	Homes	10%	44%
	Dones	90%	56%
Nombre de persones que formen els òrgans de govern	Entre 3 i 7	56%	58%
	Entre 8 i 10	26%	24%
	Entre 11 i 15	10%	12%
	Entre 16 i 30	7%	5%
	Més de 30	1%	1%
Sexe de les persones que formen les Junes Directives o equivalents	Homes	6%	53%
	Dones	94%	47%
Sexe de les persones que formen el Patronat	Homes	23%	63%
	Dones	77%	37%
Sexe de la persona que ocupa la presidència	Home	2%	58%
	Dona	98%	40%
	Mixta	0%	2%

3. Les organitzacions de dones

Un total de 2.020 entitats sense ànim de lucre han participat en el Panoràmic 2016. El 7% d'aquestes organitzacions són entitats de dones (134).

A l'hora de definir de què estem parlant quan fem servir l'expressió "entitats de dones", s'ha partit dels paràmetres establerts per l'Institut Català de les Dones (ICD) per incloure a una organització a la Guia d'entitats de dones de Catalunya. Aquest directori *ofereix informació d'entitats que treballen específicament en programes en favor de la igualtat i la promoció de la dona, així com les diverses associacions de dones del territori català*¹.

Tanmateix, aquesta definició és molt ampla i inclou també a organitzacions que desenvolupen projectes adreçats a diferents col·lectius, entre els quals també estan les dones, però no es pot dir que siguin "entitats de dones". Per aquest motiu, s'ha acordat amb l'Institut Català de les Dones no engrandir l'univers d'estudi i incloure dins l'etiqueta "entitats de dones" només aquelles que principalment treballen en favor de la igualtat i la promoció de la dona, així com totes aquelles que des de la cultura, l'educació, l'acció comunitària, els drets civils o l'esport desenvolupen principalment accions per i/o per a les dones, com són les agrupacions de dones que hi ha arreu del territori català que desenvolupen activitats diverses com sensibilització i formació sobre la igualtat, tallers de punta de coixí o trobades i sortides culturals. Cal tenir present, però, que no existeix cap registre que permeti quantificar l'univers d'estudi i saber el nombre d'organitzacions que responen a aquesta definició. Per aquest motiu, s'ha pres com a referència el total d'organitzacions que formen part de la Guia d'entitats de dones de Catalunya per calcular el percentatge de participació a la recerca, encara que inclou organitzacions que no s'adeqüen a la definició establerta².

A l'iniciar el treball de camp, aquesta guia comptava amb 1067 registres. Mitjançant el contacte amb aquestes entitats a través del telèfon o el correu electrònic per promoure la seva participació a la recerca, s'ha depurat i eliminat 119 registres perquè eren organitzacions que ja no estaven actives o no s'han pogut localitzar després de diversos intents. D'aquesta forma, la guia compta amb 948 registres i, per tant, podem concloure que més del 14% de l'univers d'estudi ha participat a la recerca (134).

¹ Font: Web de l'ICD <http://dones.gencat.cat>

² Una forma d'avançar en el coneixement sobre aquestes entitats seria la realització d'una recerca específica que permetés delimitar i quantificar l'univers d'estudi. A partir d'aquesta investigació es podria definir una mostra estadísticament representativa.

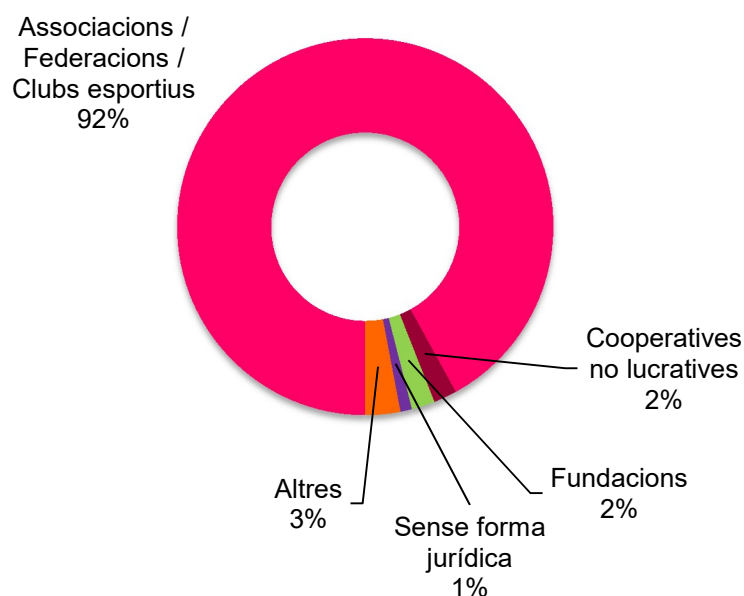

Aquesta xifra permet oferir una aproximació qualitativa a la realitat de les entitats participants pel que fa a les característiques d'aquestes, persones que les conformen, com són els seus òrgans de governs, quines preocupacions i reptes tenen i fer una comparativa de la situació respecte el conjunt de les entitats del tercer sector català.

A més a més, a través del treball de depuració de la Guia d'entitats de dones de Catalunya i de la tasca d'estimació del nombre d'organitzacions actives al país desenvolupada a les edicions 2015 i 2016 del Panoràmic per part de l'Observatori del Tercer Sector i que estableix que el Tercer Sector català compta entre 20.000 i 25.000 entitat, es pot afirmar que les entitats de dones representen el 4% del conjunt d'organitzacions no lucratives catalanes. Una xifra inferior a la representació d'aquestes en el Panoràmic 2016, situada en el 7%, tal i com s'indica al principi d'aquest capítol.

La major part de les entitats de dones participants al Panoràmic 2016 han adoptat les figures d'associació o federació (92%). La resta d'entitats es distribueixen entre fundacions (2%), cooperatives (2%), organitzacions sense forma jurídica (1%) i d'altres (3%), on s'hi engloben, per exemple, entitats religioses. Es tracta d'unes proporcions que no divergeixen de les dades generals del Panoràmic 2016. En aquest cas, el 87% de les entitats adopten la forma d'associació, el 6% corresponen a fundacions, mentre que les cooperatives i les organitzacions sense forma jurídica representen cada una d'elles el 2% del total d'entitats.

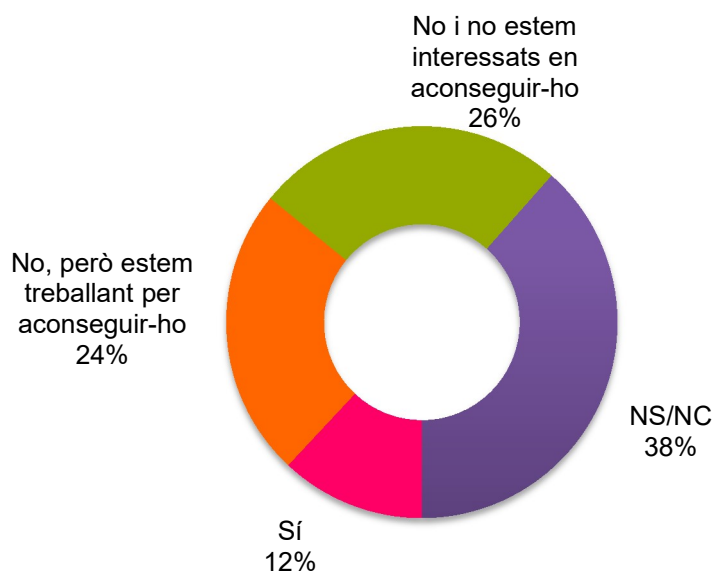
Gràfic 1: Entitats de dones segons forma jurídica

El 12% de les entitats de dones constituïdes com associacions compten amb la Declaració d'Utilitat Pública i el 24% està treballant per tal d'aconseguir-la. Aquesta dada és menor al conjunt de les associacions del Panoràmic, doncs, en aquest cas, el 16% compta amb aquest reconeixement. En canvi, el percentatge d'associacions catalanes que està treballant per aconseguir-ho se situa en el 15%. Aquesta diferència pot respondre al fet que, com es veurà més endavant, les entitats de dones són, en general, organitzacions creades abans del 2001 i anys enrere era més fàcil obtenir aquest reconeixement.

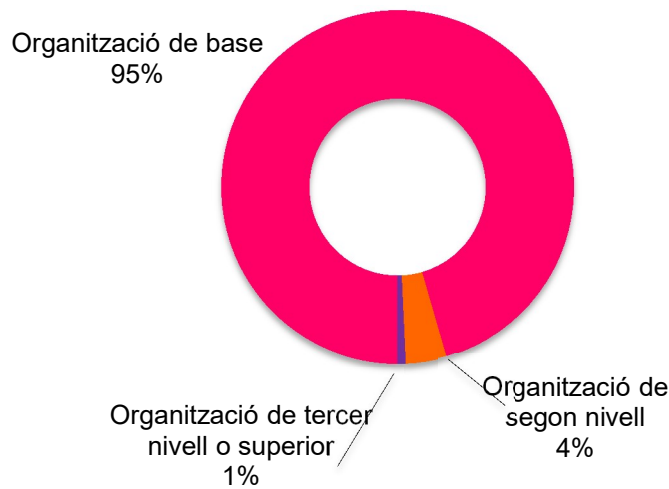
Un altre element a destacar és l'alta proporció d'associacions que han marcat l'opció NS/NC, 38% de les associacions de dones i 33% en el conjunt d'associacions del Panoràmic, una xifra que mostra el gran desconeixement que encara hi ha en el món associatiu entorn aquest fet.

Gràfic 2: Associacions de dones. Utilitat Pública

Pel que fa al tipus d'organització, la major part d'entitats de dones que han participat en l'enquesta del Panoràmic de l'any 2016 són de base (95%) i només una minoria assenyala que és de segon nivell (4%) o superior (1%). Es tracta d'unes proporcions semblants a les que s'observen al conjunt de les organitzacions del Panoràmic. En aquest cas, el 92% són entitats de base, el 7% són entitats de segon nivell i l'1% es defineixen com a organitzacions de tercer nivell o superior.

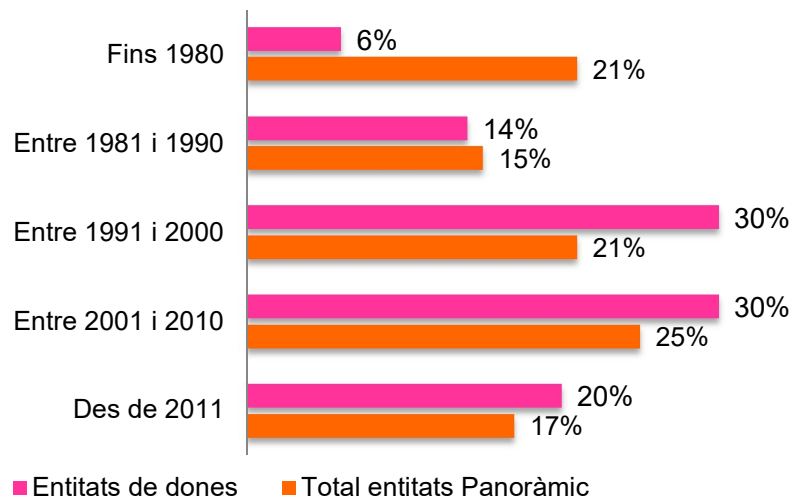
Gràfic 3: Entitats de dones. Nivell de l'organització (base, 2n nivell o superior)

Per continuar caracteritzant les entitats de dones s'analitzen aquestes en funció de l'any de constitució. En aquest cas, s'observa que el 30% de les entitats foren constituïdes entre l'any 1991 i el 2000, el 30% van ser fundades entre el 2001 i el 2010 i el 20% ho van fer a partir de l'any 2011. Així, es pot afirmar que bona part de les entitats de dones no compten amb una trajectòria dilatada en el temps, posant de manifest que es tracta d'un sector amb un creixement dinàmic. En concret, 5 de cada 10 associacions de dones s'han creat durant el segle XXI, tot i que també és destacable el fet que el 20% de les entitats es va constituir abans de l'any 1990.

Aquesta és una realitat amb diferències importants en relació a les dades del conjunt de les entitats del Panoràmic 2016. En aquest cas, el 21% les organitzacions foren constituïdes abans del 1980, una xifra que se situa 15 punts per sobre respecte a les entitats de dones. El 15% van ser constituïdes entre el 1981 i el 1990, el 21% entre el 1991 i el 2000, el 25% entre el 2001 i el 2010 i el 17% des del 2001. D'aquesta forma, es pot concloure que el 42% del conjunt d'organitzacions del Panoràmic s'ha constituït entre el 2001 i l'actualitat, 9 punts menys que en el cas de les entitats de dones (51%).

Gràfic 4: Any de constitució de les entitats (comparativa entitats de dones - total entitats Panoràmic)

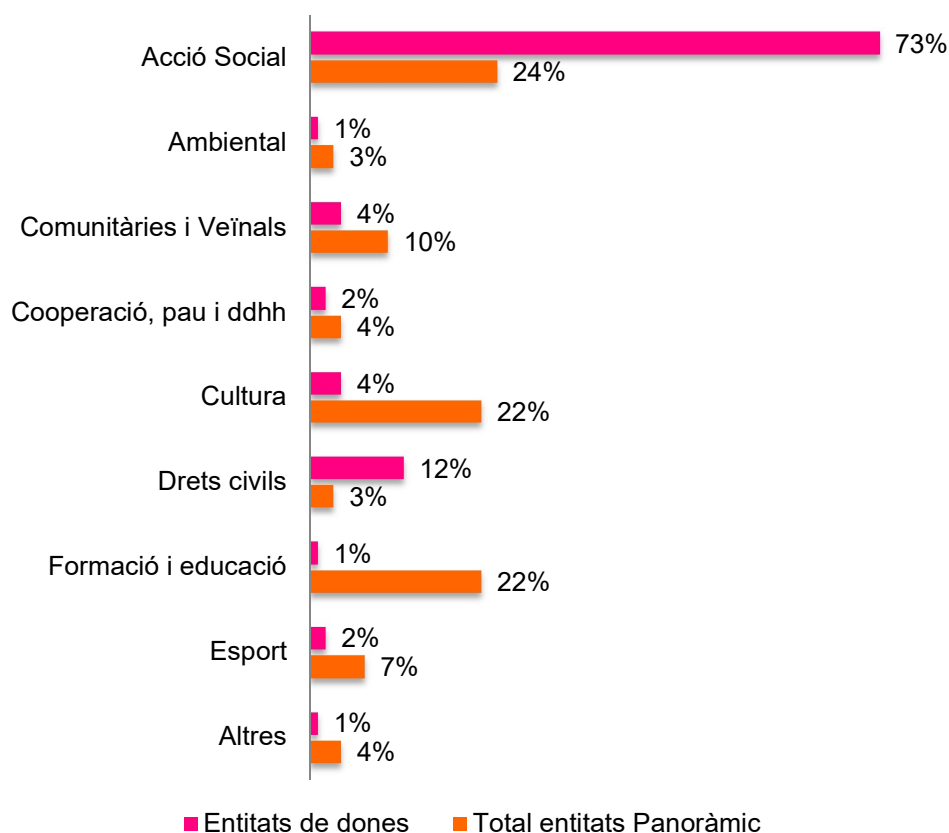

Generalment, les entitats no lucratives s’adrecen a un àmbit prioritari d’actuació que es defineix a través de la mateixa missió. Pel que fa al principal àmbit de treball de les entitats de base, destacar que 3 de cada 4 entitats de dones s’adrecen a l’acció social. En concret, la gran majoria d’aquestes entitats s’ubiquen a “Acció social – dones” (64%, veure taula a l’Annex III).

El 12% d’aquestes s’orienten a l’àmbit dels drets civils i el 4% a l’àmbit cultural, que inclou tant la cultura tradicional i popular com diferents formes d’expressió artística contemporànies, i a l’àmbit comunitari i veïnal. Altres àmbits com l’ambiental, la formació i educació, els esports i la cooperació i la pau suposen l’1% de les entitats de organitzacions respectivament.

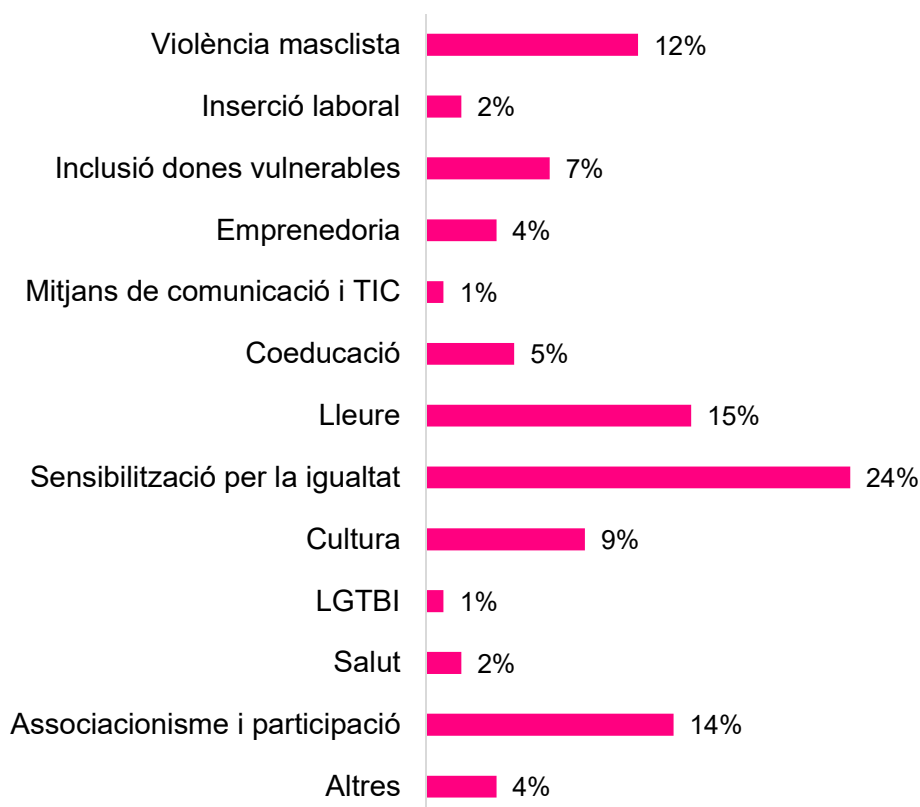
Val a dir que en alguns casos les entitats han hagut de fer un exercici intern per tal d’escollir el que consideren el seu l’àmbit prioritari, posant de manifest la transversalitat de moltes entitats i, per tant, que l’àmbit escollit no ha de ser necessàriament l’únic. Per acomplir amb la seva missió desenvolupen un ampli ventall d’activitats que es poden ubicar en més d’un àmbit d’actuació.

Gràfic 5: Àmbit principal d'actuació (entitats de base) (comparativa entitats de dones - total entitats Panoràmic)

A banda de l'àmbit principal d'actuació, des l'Institut Català de les dones també se'ls hi ha preguntat quina és la seva activitat principal. En aquest sentit, i com es pot veure a la següent taula, cal destacar que 1 de cada 4 entitats treballa principalment en la sensibilització per la igualtat (24%), el 15% en el món del lleure, el 14% en l'associacionisme i la participació i el 12% en l'àmbit de la violència masclista. Altres activitats principals que són escollides amb menor mesura per les entitats de dones són la inclusió de dones vulnerables (7%) o les activitats culturals (9%) on podem trobar-hi entitats de dones puntaires o tapisseres, per exemple.

Gràfic 6: Entitats de dones segons activitat principal

Pel que fa al territori on s'ubiquin les entitats de dones participants, assenyalar que hi ha representació de tots els territoris de Catalunya. En concret, mentre el 59% de les organitzacions de dones es troba a l'àmbit metropolità³, en el conjunt del Panoràmic aquesta xifra arriba al 72%. D'aquesta manera, el Panoràmic de les entitats dones ha tingut un major èxit de participació en els territoris amb menys població de Catalunya (lluny de l'àmbit metropolità de Barcelona) i on el nombre d'entitats és menor. Aquesta situació pot respondre al paper que ha tingut l'Institut Català de les Dones al projecte del Panoràmic. L'ICD és una organització de referència per a aquestes entitats i comptar amb la seva col·laboració ha sigut un punt d'inflexió per a que moltes entitats del territori hagin participat activament en aquesta investigació per primer cop.

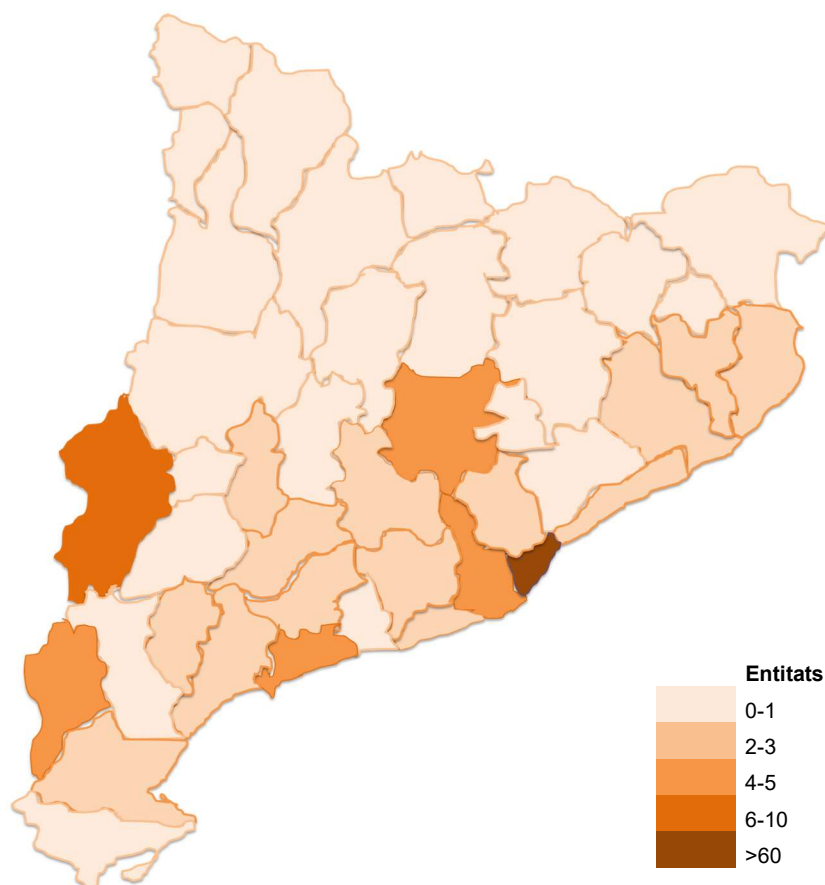
³El 84% de les entitats de dones de l'àmbit metropolità participants estan ubicades a Barcelona (66).

Taula 4: Entitats de dones segons territori

Territori	Nombre d'entitats	%
Àmbit metropolità	79	59%
Tarragona - Terres de l'Ebre	22	16%
Lleida - Pirineus	14	10%
Comarques gironines	10	8%
Catalunya central	9	7%

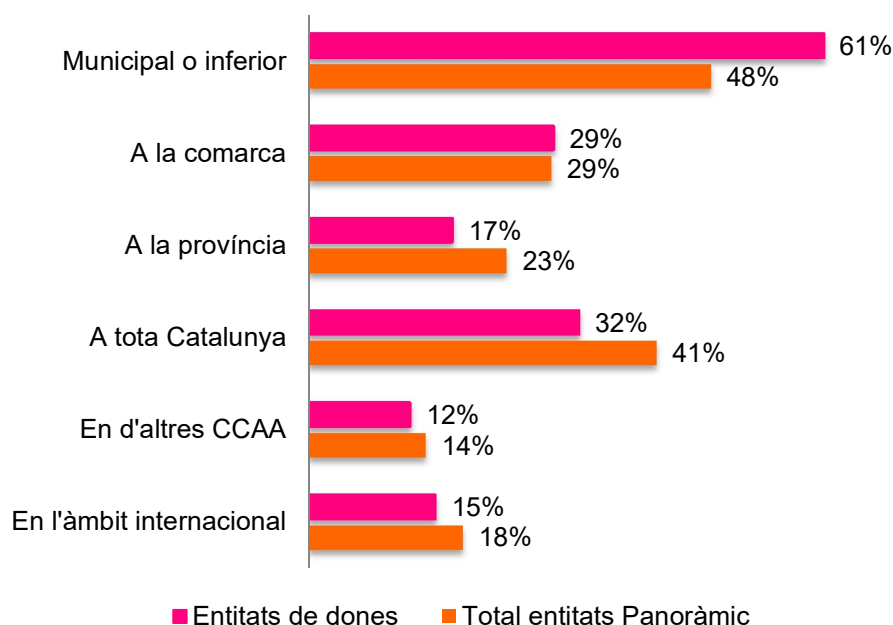
Al següent mapa es pot veure la distribució de les organitzacions participants al Panoràmic de les entitats de dones, segons comarca. Només les comarques de l'Alt Empordà, l'Alt Urgell, l'Alta Ribagorça, les Garrigues, la Garrotxa, el Pallars Sobirà, el Pla de l'Estany, el Solsonès i el Vallès Oriental no tenen presència en aquest informe.

Mapa 2: Mapa de participació en el Panoràmic d'entitats de dones 2016

Per concloure aquest capítol, indicar que la major part d'entitats de dones actuen a l'àmbit municipal (61%) o comarcal (29%). El 32% ho fa a tot Catalunya, mentre que el 15% duu a terme la seva activitat a nivell internacional. Aquesta realitat divergeix del conjunt d'entitats del Panoràmic 2016, doncs, en aquest cas, el nombre d'entitats que indiquen actuar a nivell municipal o comarcal és inferior (48% i 29%, respectivament).

Gràfic 7: Nivell d'actuació (comparativa entitats de dones - total entitats Panoràmic) (multiresposta)

L'àmbit territorial sobre el qual desenvolupen la seva activitat les organitzacions de dones depèn, almenys en part, del territori de Catalunya al qual s'ubiquin. L'anàlisi creuada mostra que aquesta variable determina les principals diferències entre entitats, essent les organitzacions de l'àmbit metropolità les treballen a nivell internacional, en d'altres CCAA i, sobretot, a tot Catalunya (el 56% de les entitats de dones que han participat al Panoràmic ho fan). Les magnituds disminueixen radicalment fixant-nos en les dades de la resta de territoris catalans, on s'observa que majoritàriament actuen a nivell municipal i comarcal. Aquest és un fet esperable que tradicionalment ja s'ha observat en altres recerques del tercer sector.

Taula 5: Àmbit territorial d'actuació segons territori de les entitats de dones (multiresposta)

	Àmbit metropolità	Tarragona - Terres de l'Ebre	Lleida - Pirineus	Comarques Gironines	Catalunya Central
Municipal o inferior	46%	95%	57%	70%	67%
A la comarca	23%	29%	36%	50%	33%
A la província	18%	9%	21%	30%	11%
A tot Catalunya	56%	0%	14%	0%	11%
En d'altres CCAA	21%	0%	0%	0%	11%
En l'àmbit internacional	26%	0%	7%	0%	11%

Dit això, malgrat no existeixen diferències significatives, es detecten tendències interessants a destacar. S'observa com les organitzacions que actuen en els diferents nivells territorials no són iguals, sinó que existeixen diferències en funció de la seva activitat principal. En l'àmbit municipal i comarcal hi treballen majoritàriament entitats de lleure, d'associacionisme i de sensibilització per la igualtat. Les entitats de dones que desenvolupen la seva activitat a nivell català ho fan majoritàriament sensibilitzant per la igualtat i en contra de la violència masclista. Finalment, les organitzacions de dones que treballen a nivell estatal i internacional treballen de forma majoritària en l'àmbit de la inclusió de dones vulnerables i en la sensibilització per la igualtat.

4. Les persones

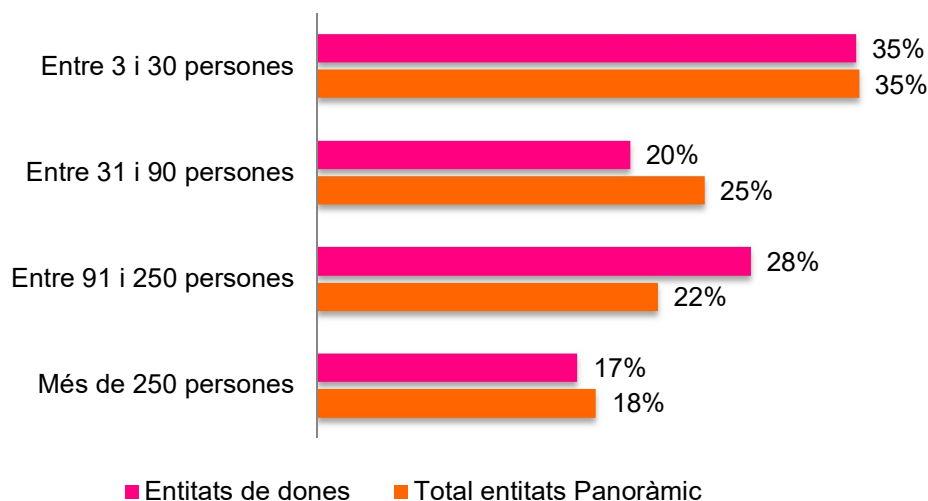
Les organitzacions estan formades per persones sòcies, voluntàries, remunerades, beneficiàries de les entitats, etc. L'enquesta del Panoràmic recull dades a fi de conèixer com és la base social de les entitats, l'element imprescindible de la vida associativa, i al llarg d'aquest capítol s'analitza quines són les vinculacions entre les entitats i les persones que en formen part.

4.1. Les persones associades

Les persones associades donen sentit al propi model organitzatiu i són l'element indispensable de la vida associativa. El Panoràmic aporta informació sobre aquest col·lectiu i, en aquest sentit, una primera dada que cal tenir en compte és que les associacions de dones participants en el Panoràmic 2016 han indicat que compten amb 13.784 persones sòcies, el que representa una mitjana de 133 persones per organització. En canvi, quan s'analitza la distribució de les entitats de dones en funció del nombre de persones associades, destaca que el 35% compten amb fins a 30 socis i sòcies. Les organitzacions d'entre 31 i 90 suposen el 20% i les d'entre 91 i 250 el 28%. Finalment, el 17% de les entitats estan formades per més de 250 socis i sòcies.

Si es compara aquesta distribució amb les dades del conjunt del Panoràmic 2016, s'observa com les entitats de dones tenen una menor base de persones associades. En concret, en global del Panoràmic, la mitjana de persones per associació és molt superior (394 persones) i el percentatge d'entitats amb més de 250 persones associades només és un 1% superior.

Gràfic 8: Associacions segons nombre de persones associades (comparativa entitats de dones - total entitats Panoràmic)

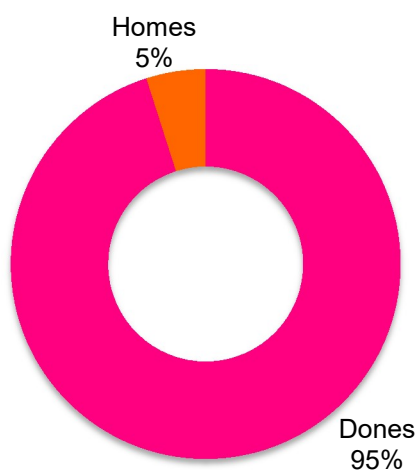
Com es pot veure a la següent taula, s'observa una relació entre el nombre de persones associades i l'any de constitució de les entitats de dones. Mentre el 81% de les associacions de dones que s'han creat des de l'any 2011 tenen entre 3 i 90 persones associades –i només el 19% en té més– aquesta xifra només arriba al 40% en les entitats nascudes abans de l'any 1980 –per contra, el 60% d'aquestes organitzacions tenen 91 associats o més–.

Taula 6: Nombre de persones associades a les entitats de dones segons any de constitució

	Fins 1980	Entre 1981 i 1990	Entre 1991 i 2000	Entre 2001 i 2010	Des de 2011
Entre 3 i 30 associats/des	20%	18%	18%	44%	62%
Entre 31 i 90 associats/des	20%	9%	30%	15%	19%
Entre 91 i 250 associats/des	40%	27%	33%	26%	19%
Més de 250 associats/des	20%	46%	19%	15%	0%
Total	100%	100%	100%	100%	100%

Assenyalar que el 95% de les persones associades a aquestes organitzacions són dones i només el 5% són homes, tot i que cal destacar que gairebé 7 de cada 10 entitats estan formades únicament per sòcies (68%). En el global del Panoràmic es detecten dades molt diferents: l'equilibri entre ambdós sexes és pràcticament perfecte –el 52% de les persones associades són homes mentre que el 48% són dones–.

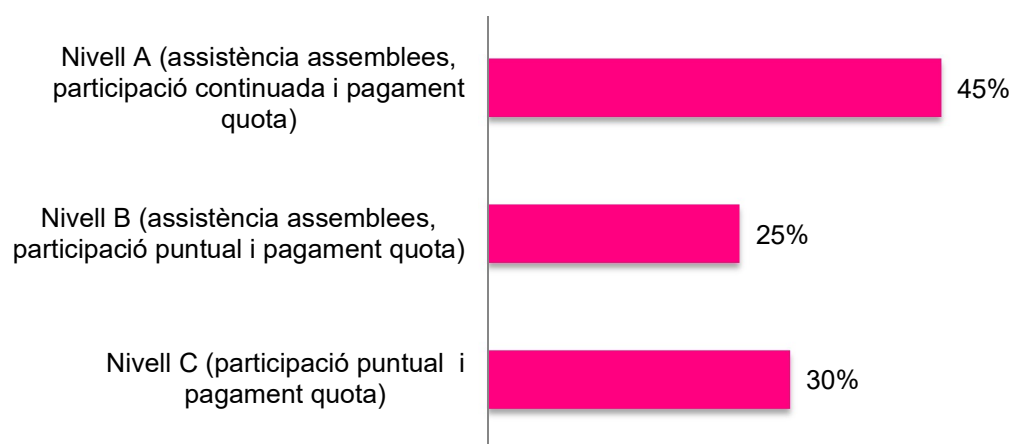
Gràfic 9: Proporció d'homes i dones associades a les entitats de dones (mitjana)

Per tal de poder analitzar com s'impliquen les persones associades en el dia a dia de les entitats s'han establert tres nivells de participació –A, B i C– on A fa referència al grau més alt d'implicació i C al menor. Aquests tres nivells s'han establert d'acord amb la participació en les assemblees, la realització d'activitats, l'assumpció de responsabilitats, etc. Els resultats indiquen un nivell alt de participació en les entitats de dones ja que gairebé la meitat de les persones associades a aquestes organitzacions (en concret el 45%) té un nivell A de participació, el 25% un nivell B i el 30% un nivell C.

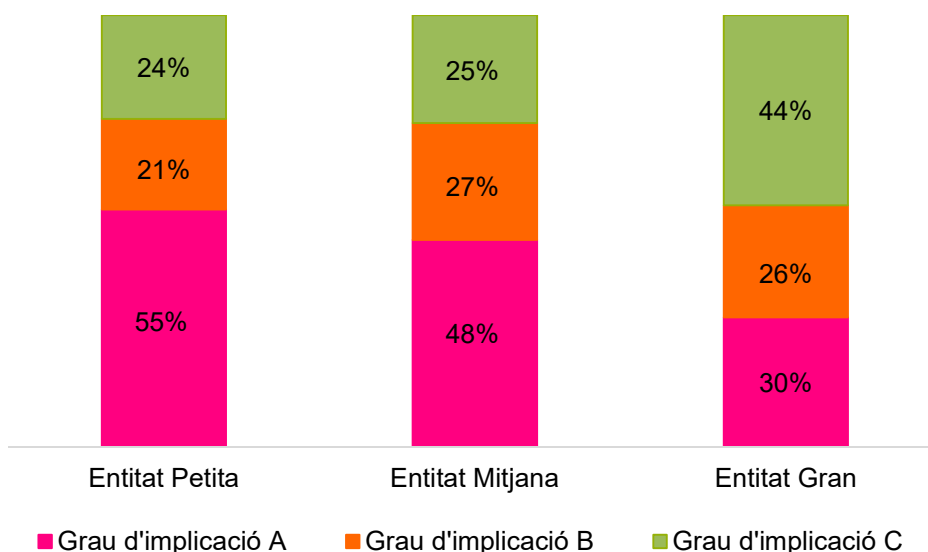
En canvi, en el conjunt d'entitats del Panoràmic, les persones associades principalment tenen una nivell C de participació (51%), el 28% un nivell B i el percentatge de persones amb una alta implicació (nivell A de participació) és només del 21%, 24 punts menys que en el cas de les organitzacions de dones.

Gràfic 10: Persones associades segons nivell d'implicació a les entitats de dones (mitjana)

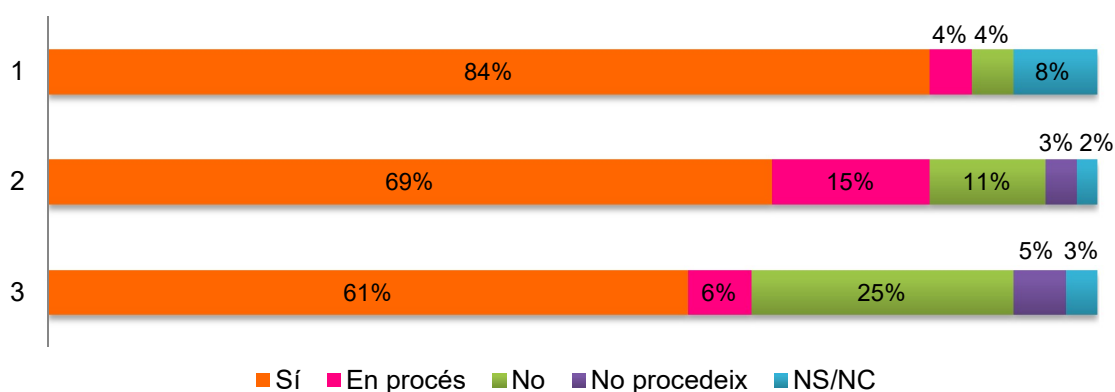
El grau d'implicació varia en funció de la grandària de les organitzacions. Així, aquelles associacions que compten amb un nombre menor de persones associades (Entitat Petita) acostumen a tenir un grau d'implicació més alt mentre que en associacions de dimensió superior (Entitat Gran) el grau d'implicació tendeix a ser més heterogeni i, fins i tot, a augmentar en els graus d'implicació més baixos.

Gràfic 11: Relació entre el grau d'implicació i la grandària de les entitats de dones

Pel que fa a la gestió de les persones associades, el 84% de les entitats de dones disposa d'un registre de les seves persones associades –en el global del Panoràmic són el 81%– i 7 de cada 10 organitzacions fan accions per tal d'ampliar el seu volum d'associats i associades –una dada molt similar a la del global d'entitats catalanes (68%)–. Finalment, el 61% d'aquestes entitats disposen d'espais de participació més enllà de l'assemblea i la Junta Directiva. Es tracta d'una xifra 5 punts més baixa que la que es detecta en el conjunt de les entitats del Panoràmic (66%).

Gràfic 12: Instruments i eines per a la millora de la gestió de les persones associades

1. Disposeu d'un registre dels vostres associats i associades?
2. Realitzeu accions per ampliar els vostres associats i associades?
3. Disposeu, a més de l'assemblea i la Junta Directiva, d'altres espais de participació (grups de treball, comissions, etc.) de les persones associades?

4.2. Les persones voluntàries

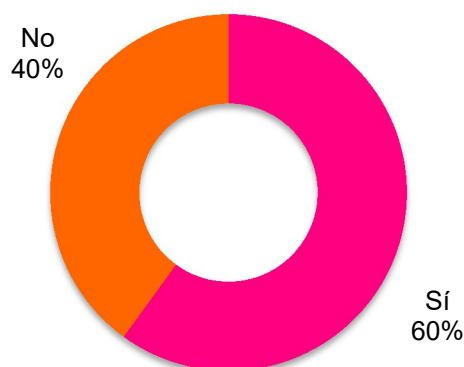
L'activitat voluntària pot ser puntual o prolongada en el temps, realitzada per les persones sòcies o per altres persones col·laboradores amb l'entitat, per la mateixa junta, etc. A les dues edicions prèvies del Panoràmic ja s'apuntava a què el concepte de voluntariat és clarament polisèmic. El marc normatiu (de 2015), d'acord amb aquesta realitat, considera el voluntariat en un sentit ampli i com una part essencial de l'activitat associativa. Aquesta visió no deixa de ser un reflex de la riquesa i diversitat en la participació altruista en les entitats.

En 2015 el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei de Voluntariat per tal de regular i protegir l'activitat voluntària i l'associacionisme.

En l'article 3 es defineix el voluntariat com *“El conjunt d'accions i activitats d'interès general motivades per l'altruisme i la voluntat de transformació social que aconsegueixen persones físiques, denominades voluntaris, que participen en projectes en el marc d'una activitat associativa o bé en programes específics de voluntariat d'una entitat sense ànim de lucre”*.

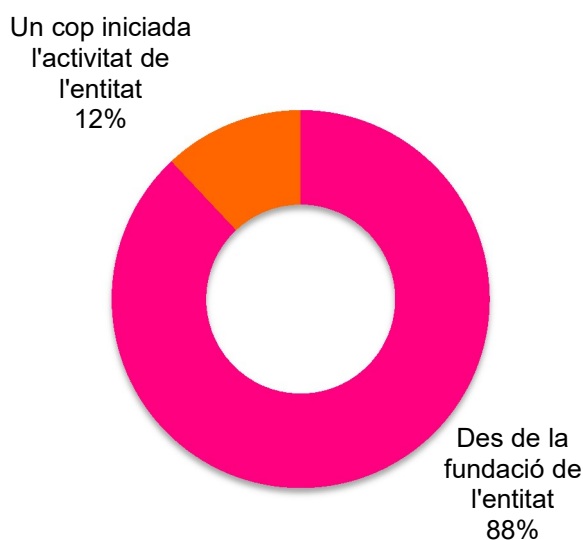
Des d'aquest punt de partida, s'observa com les persones voluntàries també tenen un paper rellevant a les entitats de dones i el 60% assenyala que compta amb aquesta figura.

Gràfic 13: Entitats de dones. Disposició de persones voluntàries

D'aquestes entitats, el 88% compten amb les persones voluntàries des de la creació de l'organització i, per tant, el 12% restant ha incorporat aquest perfil de persones a la base social de l'entitat més endavant.

Gràfic 14: Entitats de dones. Moment d'incorporació del voluntariat.

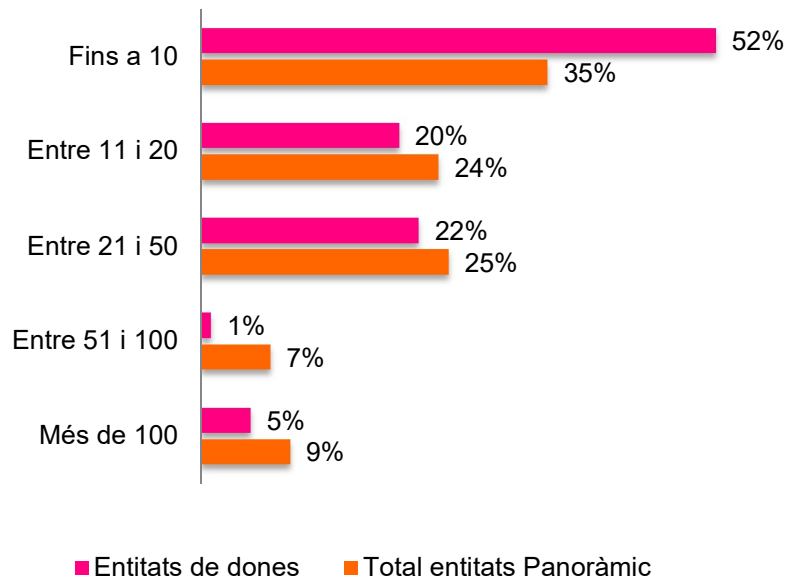

En concret, el nombre de persones voluntàries en les organitzacions de dones participants ascendeix a 1.461 persones, el que representa una mitjana de 25 persones per entitat. Es tracta d'una dada força inferior al conjunt de les entitats participants al Panoràmic 2016 ja que la seva mitjana és de 73 persones voluntàries per organització.

La major part d'entitats de dones compta amb 50 o menys persones voluntàries (94%) –cal tenir en compte que la meitat de les entitats tenen fins a deu voluntaris i voluntàries–, una tendència que també es troba en el conjunt de les entitats del Panoràmic 2016, doncs 4 de cada 5 organitzacions amb voluntariat compta amb menys de 50 persones (84%). En canvi, mentre que només el 6% de les entitats de dones compta amb 51 voluntaris o més, aquesta dada ascendeix al 16% en el conjunt d'entitats del Panoràmic.

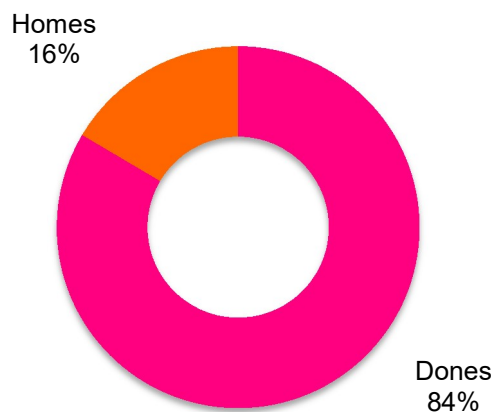
Com sembla lògic, segons augmenten les xifres de participació voluntària minva el percentatge d'entitats representades.

Gràfic 15: Entitats segons nombre de persones voluntàries (comparativa entitats de dones - total d'entitats del Panoràmic)

D'aquestes persones voluntàries, el 84% són dones, un percentatge similar al de les persones associades (95%). Es tracta d'una realitat que difereix bastant del conjunt de les entitats del Panoràmic. En aquest cas, les dones també són majoria però el pes està més equilibrat: el 60% de les persones voluntàries són dones i el 40% homes.

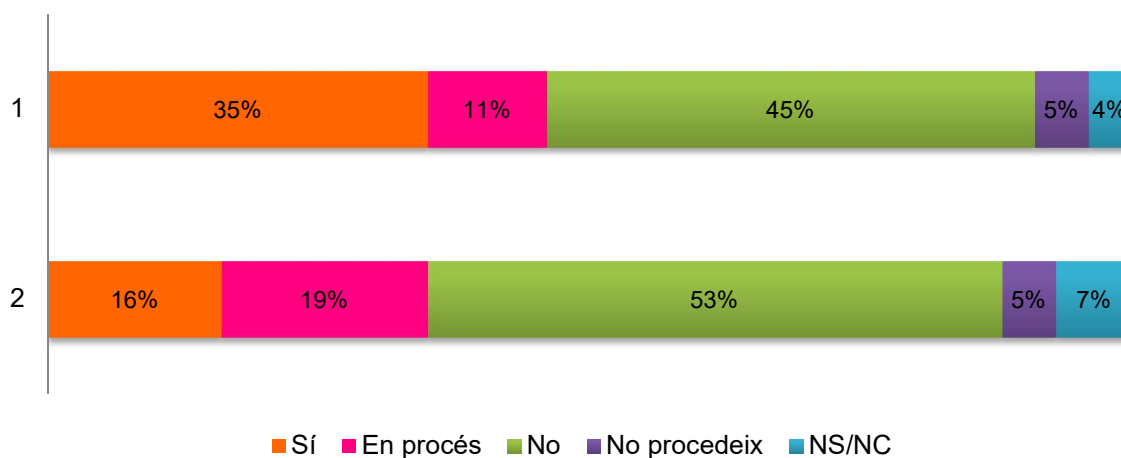
Gràfic 16: Proporció d'homes i dones voluntàries a les entitats de dones (mitjana)

El fet de comptar amb voluntariat genera la necessitat de crear un pla o protocol d'actuació respecte aquest col·lectiu. Les entitats han de poder preveure quin tipus de voluntariat és l'adient segons el projecte a desenvolupar, com es realitzarà la seva captació i vinculació, com serà la seva participació, quin seguiment es farà, etc.

El Panoràmic ha preguntat a les entitats si disposen d'un protocol d'actuació per a persones no remunerades o pla de voluntariat. Del conjunt d'entitats de dones, el 35% afirmen tenir d'un protocol d'actuació per a voluntaris i només el 16% disposen d'un Pla de Voluntariat, tot i que el 19% està treballant en la seva elaboració. Es tracta d'una realitat que no divergeix gaire del conjunt d'entitats del Panoràmic 2016, doncs, en aquest cas, el nombre d'organitzacions que disposen d'un protocol d'actuació per a voluntaris és del 37% i el 20% han realitzat i aplicat un Pla de Voluntariat. En ambdós casos, les organitzacions de dones tenen un menor nombre d'entitats que disposen d'aquestes eines per a la millora de la gestió dels voluntaris i voluntàries.

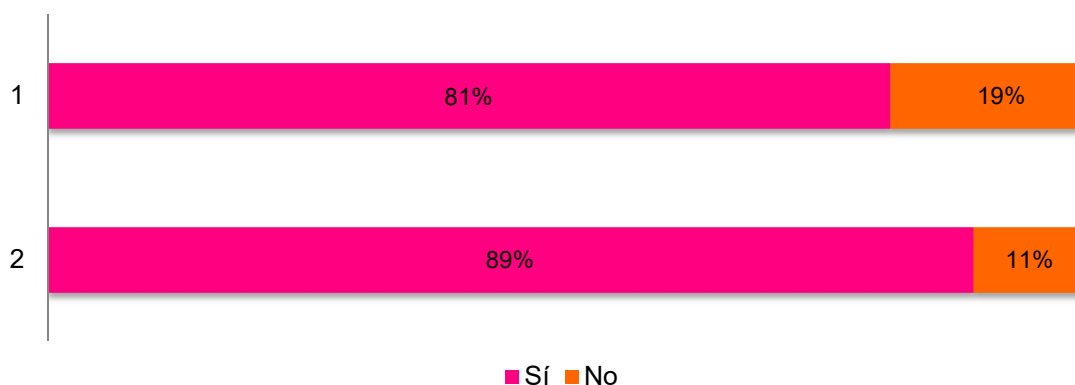
Gràfic 17: Instruments i eines per a la millora de la gestió de les persones voluntàries

1. Disposeu d'un protocol d'actuació per a col·laboracions no remunerades i/o Pla de voluntariat?
2. Heu realitzat i aplicat un Pla de Voluntariat tal com preveu la Llei de Voluntariat i Associacionisme (Llei 25/2015)?

Cal destacar que en 8 de cada 10 organitzacions de dones tenen descrits els canals de comunicació i intercanvi entre l'equip tècnic i les persones voluntàries i 9 de cada 10 entitats de dones indiquen que l'òrgan o consell directiu es troba periòdicament amb l'equip per intercanviar informació sobre el desenvolupament de l'activitat. En el global del Panoràmic, aquestes xifres són inferiors i se situen en el 72% i el 86% respectivament.

Gràfic 18: Tenen descrits els canals de comunicació i intercanvi

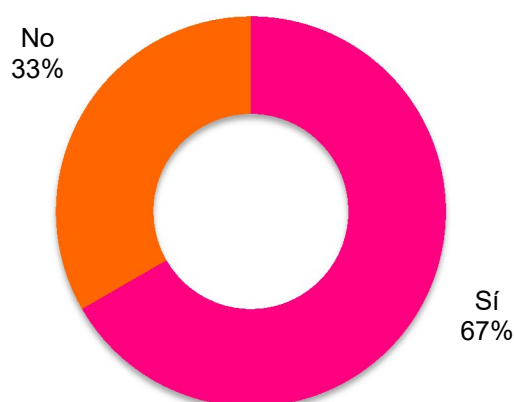

1. Teniu descrits els canals de comunicació i intercanvi entre l'òrgan de govern de la vostra entitat i/o consell directiu junt amb l'equip tècnic i el voluntariat?
2. L'òrgan de govern de la vostra entitat i/o consell directiu junt amb l'equip tècnic i el voluntariat es troben periòdicament per al desenvolupament de l'activitat?

4.3. Les persones remunerades

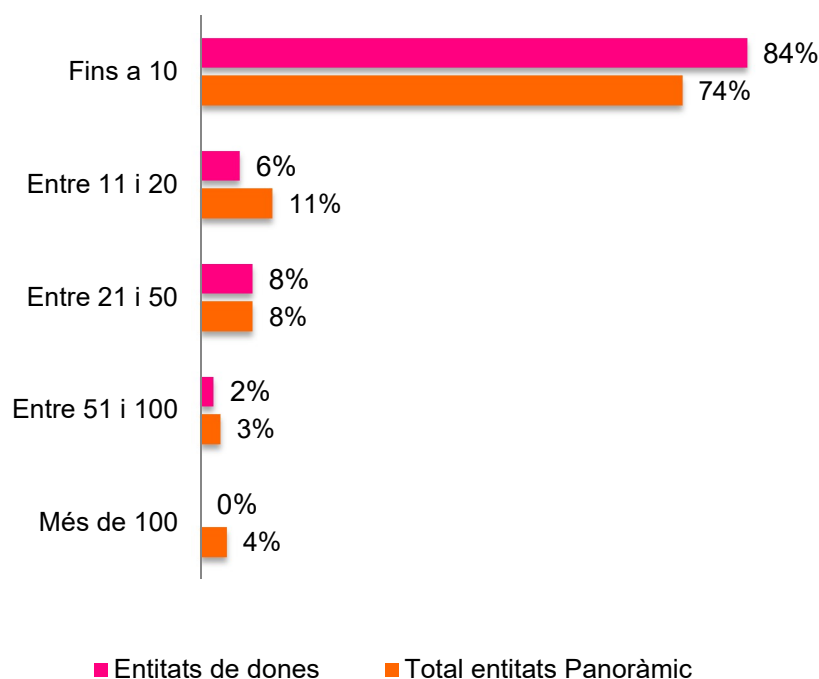
Gairebé 7 de cada 10 de les entitats de dones compta en els seus equips amb persones que perceben una retribució econòmica (exactament el 67%), unes xifres que fan referència tant a equips estables com puntuals, i encara que en molts casos siguin reduïdes, poden posar de manifest l'existència d'estructures en les entitats. Aquesta és una dada força superior al conjunt d'entitats del Panoràmic 2016 (la proporció d'entitats catalanes que compten en els seus equips amb persones que perceben una retribució econòmica se situa entorn el 40%-45%).

Gràfic 19: Entitats de dones. Disposició de personal remunerat

En concret, les entitats de dones participants compten amb 366 persones contractades, el que suposa una mitjana de 18 persones per entitat. L'anàlisi dels equips remunerats mostra que de forma majoritària –el 84% d'entitats amb persones remunerades– compta amb entre 1 i 10 persones, i de fet el nombre més freqüent, és a dir la moda, se situa en 2 persones. Només el 14% compta amb entre 11 i 50 persones remunerades, el 2% amb entre 51 i 100 persones remunerades i cal destacar que no hi ha entitats de dones amb més de 100 treballadors i treballadores. D'aquesta manera, el comportament és bastant similar al que trobem en el global d'entitats que han participat al Panoràmic 2016, tot i que s'observen diferències en les entitats amb més persones remunerades en els seus equips⁴.

Gràfic 20: Entitats segons nombre de persones remunerades (comparativa entitats de dones- total d'entitats del Panoràmic)

Pel que fa al tipus de relació laboral que s'estableix entre la persona i les entitats de dones, es produeix de forma habitual a través de la contractació. Les dades mostren que el 82% compta amb un contracte de treball i l'altre 18% són freelances.

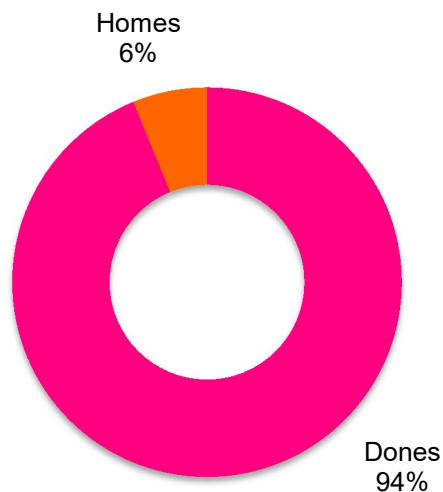
⁴ En properes edicions es valorarà conèixer el nombre d'hores que estan contractades i la durada dels contractes, doncs segurament una part important de les persones contractades dins de les entitats de dones i en el conjunt del tercer sector català tenen contractes parcials i inferiors a l'any.

Gràfic 21: Persones que perceben algun tipus de remuneració segons tipus de relació (mitjana)

Pel que fa al sexe d'aquestes persones assenyalar que el 94% són dones. Es tracta d'una dada elevada però coherent que segueix la tendència observada en els punts anteriors (persones sòcies i persones voluntàries) d'aquest capítol. La tendència del tercer sector també mostra que existeix una majoria de dones remunerades en les organitzacions catalanes, tot i que de forma molt menys marcada (73% són dones).

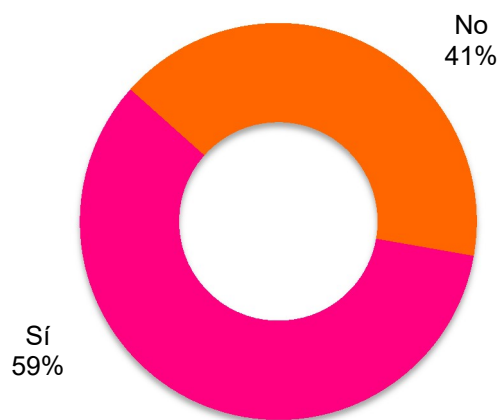
Gràfic 22: Proporció d'homes i dones remunerades a les entitats de dones (mitjana)

4.4. Les persones destinatàries

6 de 10 entitats de dones que tenen com a àmbit prioritari l'acció social compten amb persones destinatàries de la seves activitats o serveis (59%). Aquestes dades mostren la diversitat i la riquesa associativa de les entitats de dones ja que aquestes desenvolupen tant activitats d'atenció directa amb la finalitat de millorar les condicions de vida de la població, com activitats on participen les persones associades o altres tipus de participants, però sense que siguin percebudes com a persones destinatàries.

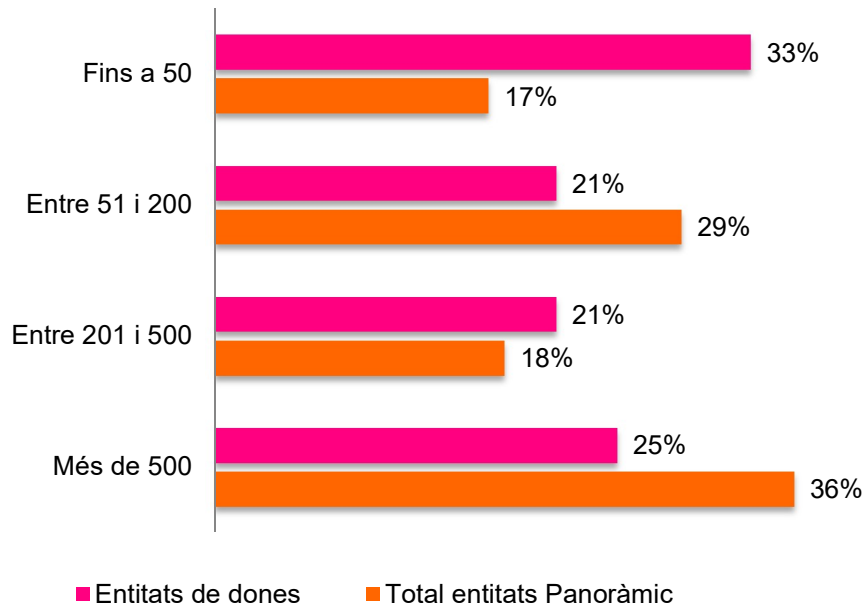
Gràfic 23: Entitats de dones, segons compten amb persones destinatàries

En concret, el nombre de persones destinatàries de les activitats i serveis de les entitats de dones ascendeix a 21.263 persones, el que implica una mitjana de 645 persones per entitat. A banda, com es pot veure al següent gràfic, el pes dels quatre trams és bastant similar, tot i que el primer d'aquests té una representació superior a la resta (33%) i, per tant, un terç de les organitzacions de dones tenen menys de 50 persones beneficiàries de la seva activitat.

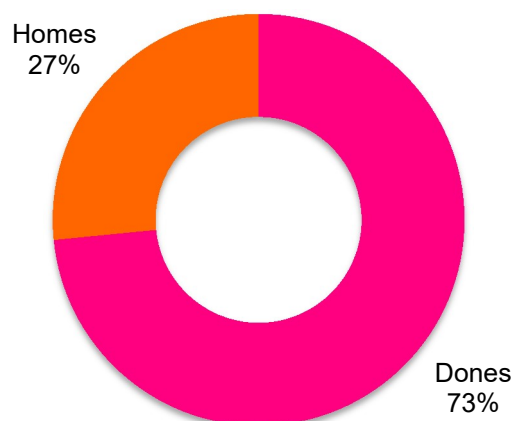
Existeixen diferències significatives entre les entitats de dones i el global Panoràmic ja que aquestes segones tenen un nombre de persones destinatàries molt superior. Segons les dades del Panoràmic 2016, el 36% de les entitats catalanes compta amb més de 500 persones destinatàries, un 11% més que les entitats de dones.

Gràfic 24: Entitats segons nombre de persones destinatàries (comparativa entitats de dones- total d'entitats del Panoràmic)

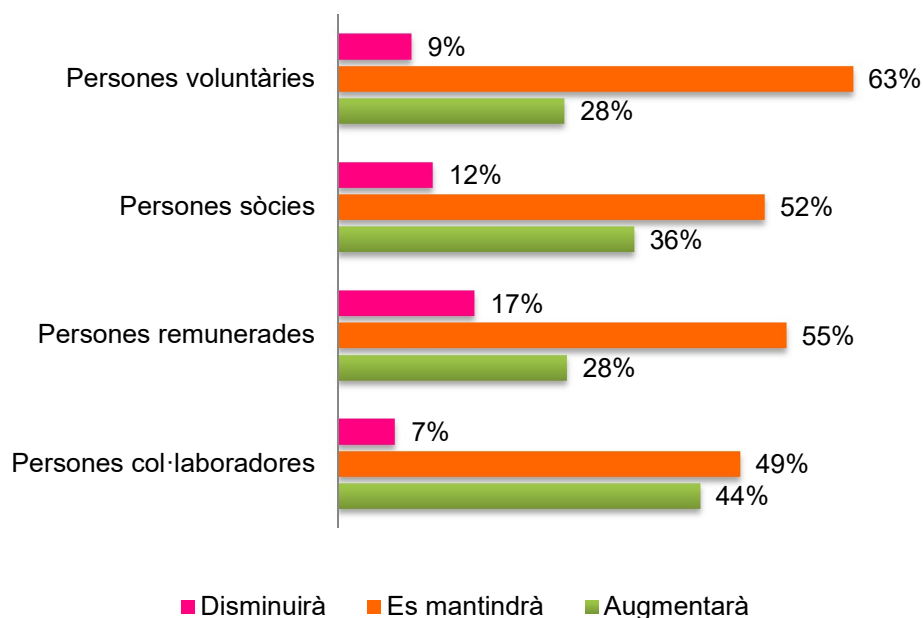
Finalment, assenyalar que entre les persones destinatàries també hi ha una major presència de dones (73%) però, curiosament, gairebé 3 de cada 10 persones beneficiàries del conjunt de les entitats de dones són homes. Una xifra gens menyspreable tenint en compte que, fins aquest moment, el pes de les dones ha sigut molt superior en tots els àmbits analitzats. Cal destacar que, malgrat aquest fet, 2 de cada 3 entitats de dones tenen un públic 100% femení pel que fa a les persones beneficiàries (67%).

Gràfic 25: Proporció d'homes i dones entre les persones beneficiàries a les entitats de dones (mitjana)

Finalment, quan es pregunta sobre l'evolució de l'equip que forma part de les organitzacions de dones en els propers tres anys s'observa la següent tendència: la meitat de les entitats de dones pensen que el seu nivell de persones voluntàries, sòcies, treballadors remunerats i persones col·laboradores es mantindrà, la següent opció amb més pes és la de que aquests grups augmentaran i, finalment, la opció que "disminuiran" és la menys escollida en tots els casos. Malgrat això, cal destacar que el 44% de les entitats pensen que en els propers anys el seu equip de persones col·laboradores externes augmentarà i, en aquest sentit, en alguns casos aquest fet pot anar lligat amb una menor contractació ja que el 17% de les entitats indiquen que les persones remunerades de la seva organització disminuiran en els propers anys.

Gràfic 26: Evolució de les persones voluntàries, sòcies, remunerades i col·laboradores a les entitats de dones

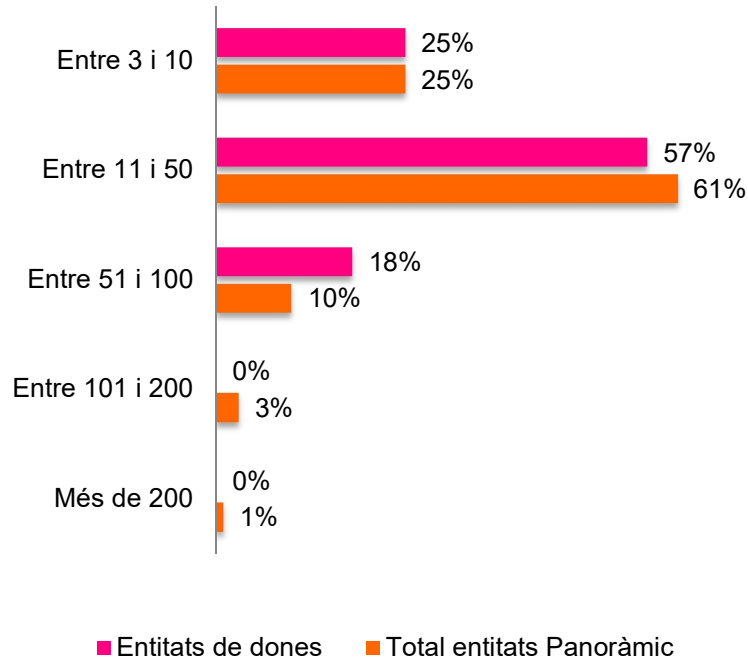
4.4. Els òrgans de govern

Es consideren els òrgans de govern els espais sobirans de les organitzacions. Aquests varien en funció de la forma jurídica de les entitats i també de les mateixes característiques de cadascuna d'elles. En el cas de les associacions i cooperatives no lucratives l'assemblea és el màxim òrgan per a la presa de decisions, la qual sovint delega en la junta directiva o en el consell rector (segons sigui el cas) les accions a realitzar. I per a les fundacions són els patronats. A més, les entitats poden comptar amb altres espais de participació com són les comissions i els consells assessors.

Centrant l'anàlisi en la participació de les persones en els òrgans directius, el qüestionari elaborat permet conèixer, per una banda, el nombre de persones participants a la darrera assemblea de 2015 i, per altra banda, el nombre de membres de la junta directiva o patronat.

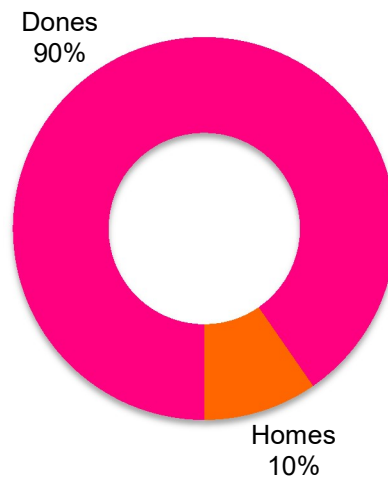
Pel que fa al nombre de persones assistents a la seva última assemblea de 2015, el total ascendeix a 3.119 persones, el que representa una mitjana de 31 persones per entitat. De fet, el gran gruix de les entitats de dones que han respost la pregunta manifesten que hi van participar entre 11 i 50 persones (57%) , mentre que el 25% indica que van participar entre 3 i 10 persones i el 18% indica que van participar entre 51 i 100 persones. Aquestes dades són similars al conjunt del Panoràmic. En aquest cas, el 61% de les entitats també assenyalen que a les assemblees principalment participen entre 11 i 50 persones associades. En segon lloc se situen les entitats que han comptat amb d'entre 3 i 10 persones (25%).

Gràfic 27: Entitats segons nombre de persones associades que van participar a la darrera assemblea de 2015 (comparativa entitats de dones - total d'entitats del Panoràmic)

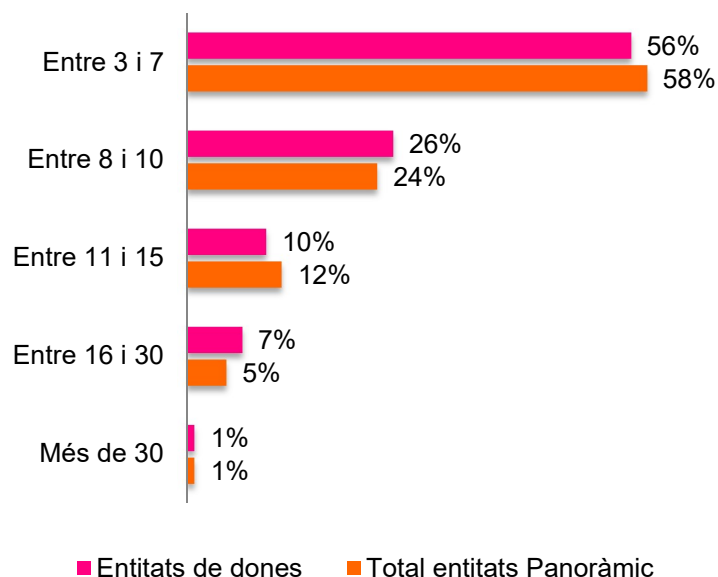
Seguint la lògica del que s'ha observat en els apartats anteriors, la proporció de dones que van assistir a l'última assemblea de l'any 2015 és molt superior a la d'homes. En concret, 9 de cada 10 participants va ser una dona. Aquesta tendència també és present al conjunt de les entitats que han participat al Panoràmic (56% dones).

Gràfic 28: Proporció d'homes i dones associades a les entitats de dones que van participar a la darrera assemblea de 2015 (mitjana)

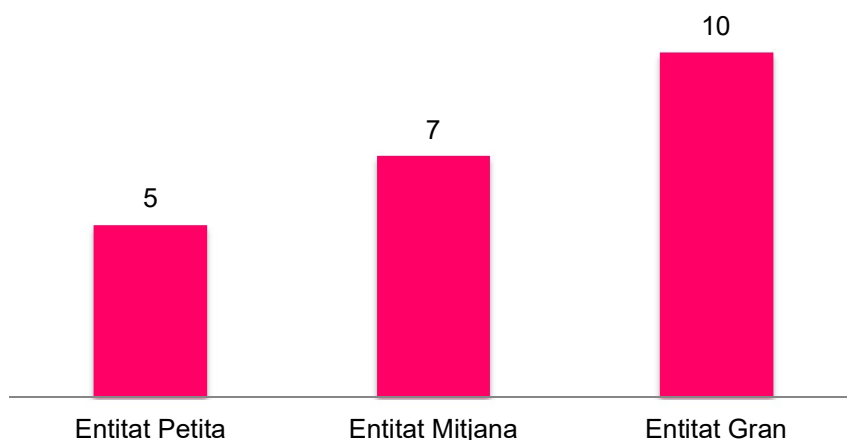
Pel que fa a les juntes, patronats i consells rectors de les entitats de dones, aquests estan formats de forma freqüent per entre 3 i 7 persones -56% de les entitats-. Els òrgans amb entre 8 i 10 membres representen el 26% i un 10% aquells amb entre 11 i 15 persones. Només el 8% compta amb més de 15 membres aquest tipus d'òrgans. Aquesta és una realitat força similar al conjunt d'entitats del Panoràmic, doncs també existeix una gran majoria d'entitats organitzacions amb òrgans de govern formats per entre 3 i 7 persones i, com s'observa, les dades globals només difereixen un 2% respecte les de les organitzacions de dones.

Gràfic 29: Associacions segons nombre de persones que componen els òrgans de govern (comparativa entitats de dones - total d'entitats del Panoràmic)

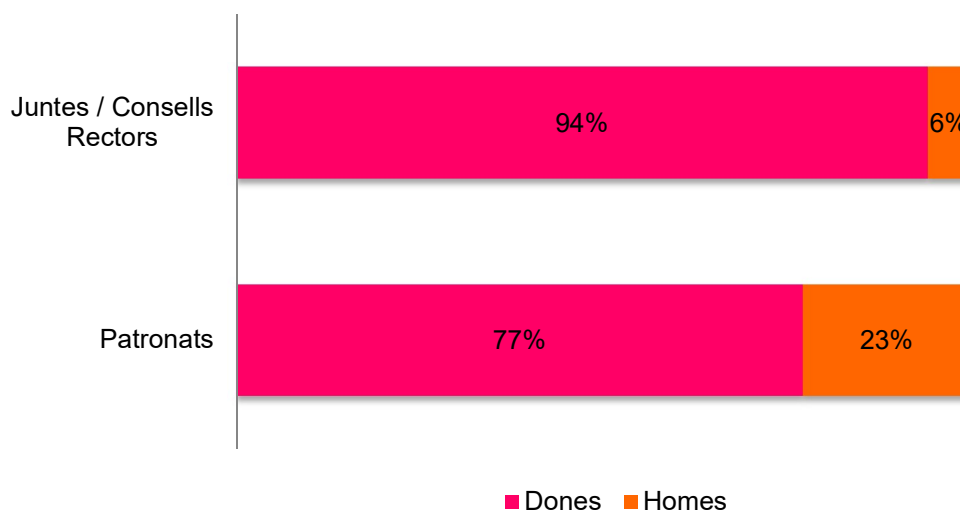
S'ha analitzat també el nombre de persones que formen les juntes, consells i patronats en funció de la grandària de les organitzacions (a partir dels quartils). De forma habitual aquests òrgans estan formats per 5 membres en les entitats petites. En les mitjanes per 7 i en les grans per 10 persones.

Gràfic 30: Nombre de persones que componen els òrgans de govern en funció de la grandària de les entitats de dones (mitjana)

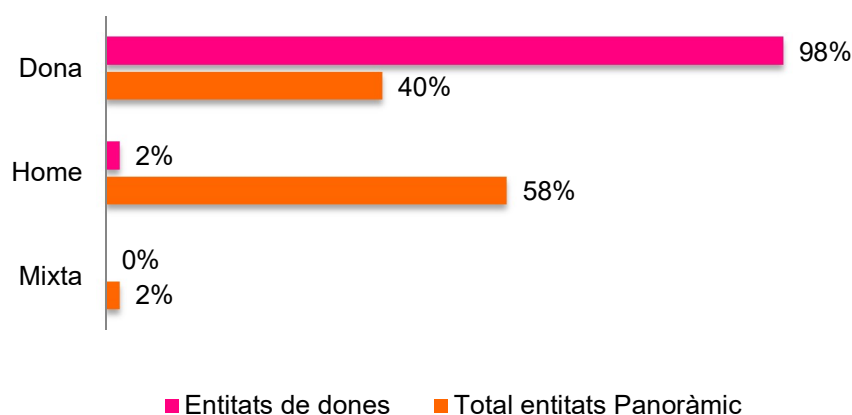
Pel que fa a la participació de dones i homes en les juntes, patronats i consells rectors s'observen diferències en funció del tipus d'òrgan. Assenyalar que el 94% de les persones que formen part de les juntes i consells rectors de les entitats de dones són dones i només el 6% són homes. Es tracta d'una distribució radicalment diferent que al conjunt d'entitats del Panoràmic, on la participació dels homes en Juntes Directives és superior (53%). Per altra banda, la presència de dones en els patronats de les fundacions de dones és molt major que la dels homes. El 77% d'aquestes persones són dones i el 23% restant homes. En el cas del global del Panoràmic, 6 de cada 10 són homes (63%).

Gràfic 31: Participació de dones i homes en juntes, consells rectors i patronats de les entitats de dones

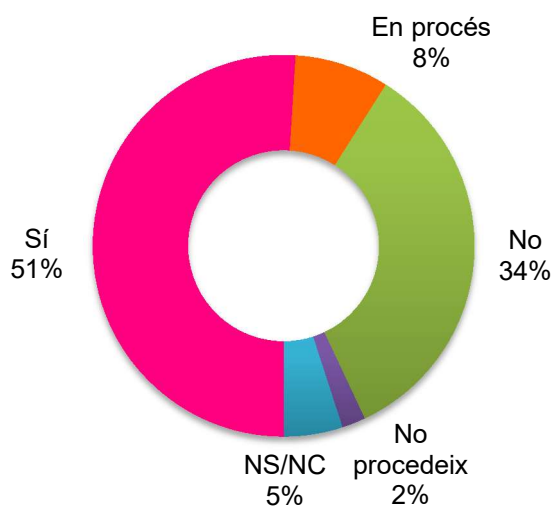
Per concloure aquest capítol, assenyalar que el 98% de les organitzacions de dones compta amb una presidenta, un percentatge molt superior al conjunt del Panoràmic (40%), on els homes presidents són majoria. En aquest sentit, sorprèn que en el global del Panoràmic el 2% té una presidència mixta, doncs en les entitats de dones aquest fet no es produeix.

Gràfic 32: Entitats segons sexe de la persona que ocupa la presidència (comparativa entitats de dones - total d'entitats del Panoràmic)

La meitat de les entitats de dones disposa d'algun mecanisme per garantir i facilitar el relleu dels i les membres de la Junta Directiva (51%) mentre que el nombre d'entitats de dones que no té aquest mecanisme arriba al 34%. En canvi, en el conjunt del Panoràmic, el només el 41% de les associacions disposa d'algun d'aquests mecanismes tot i que el 13% afirma que està en procés de tenir-lo.

Gràfic 33: Teniu algun mecanisme per garantir i facilitar el relleu dels i les membres de la Junta Directiva?

5. Espais i equipaments

Els espais i equipaments són un dels recursos fonamentals de la vida associativa donat que, en molts casos, són necessaris per al desenvolupament d'activitats i també espais de visibilitat i de relació.

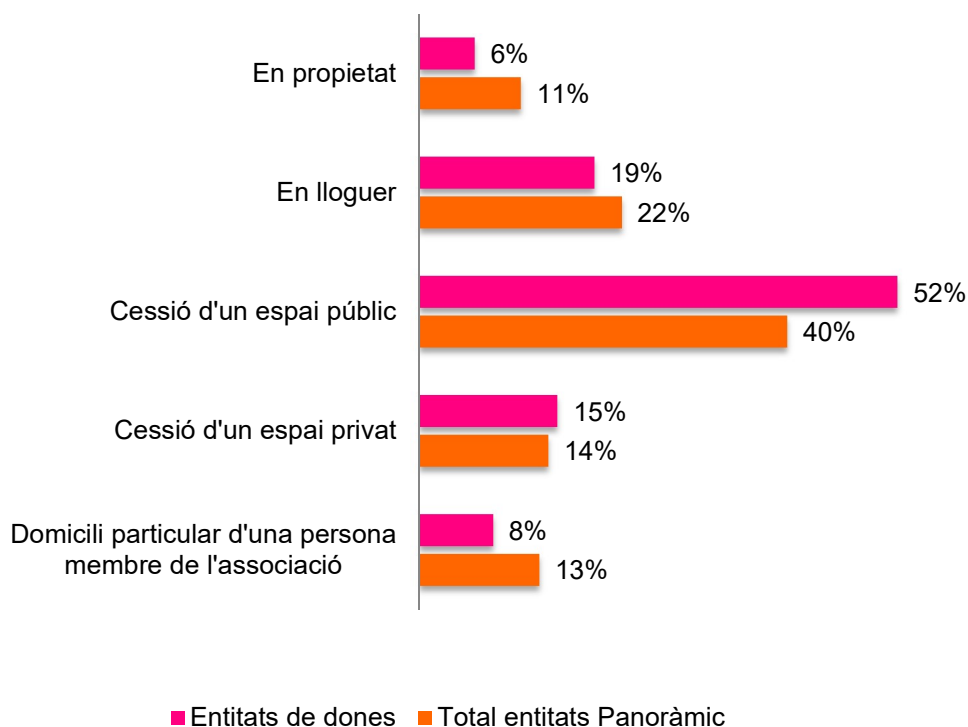
Aquest capítol se centra en les dades recollides al llarg del Panoràmic 2016 que fan referència als espais i equipaments. Concretament, l'anàlisi gira entorn a dos eixos principals. En primer lloc, la situació actual i desitjada de la seu de les entitats i, en segon lloc, l'ús d'equipaments i espais públics, fent èmfasi en la freqüència d'ús per part de les entitats i en la valoració que en fan.

5.1. Les seus

Sobre la situació actual, el següent gràfic mostra com la meitat entitats de dones es troben ubicades en un espai públic (52%). Aquesta opció recull la cessió d'espai en un equipament públic, la cessió d'un local propietat de l'administració i la cessió per la gestió. Altres situacions freqüents són el lloguer (19%), la cessió d'un espai privat (15%) i el domicili d'una persona de l'entitat (8%). Per últim, trobem que el 6% de les entitats de dones disposen la seu en propietat (6%).

Es tracta d'una realitat que no difereix gaire del global d'organitzacions del Panoràmic 2016. En aquest cas, el 40% està ubicada en espais o equipaments públics; el 14% en un espai privat cedit; el 22% de lloguer. Finalment, el percentatge d'entitats que tenen la seu en propietat i en el domicili d'una persona de l'entitat representen el 13% i 11% respectivament.

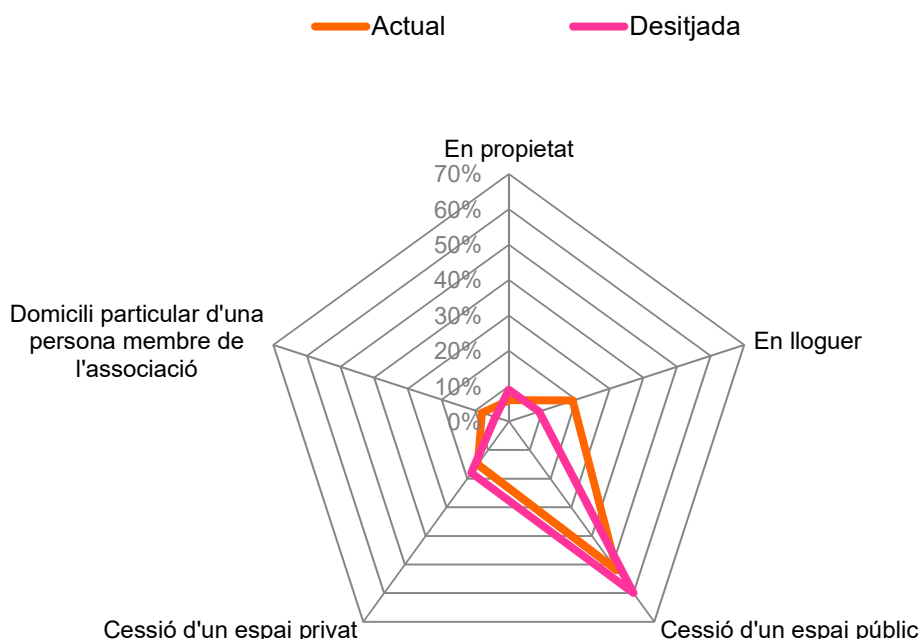
Gràfic 34: Entitats segons les seus actuals (comparativa entitats de dones - total d'entitats del Panoràmic)

Sobre l'opció desitjada per tal de contrastar la realitat amb allò que les entitats consideren més adient, el següent gràfic mostra que hi ha un lleuger desajust entre aquestes dues variables. Com s'ha indicat anteriorment, el 52% de les entitats estan ubicades en un espai públic però aquesta és una situació desitjada pel 60% de les organitzacions de dones. La segona situació més desitjada, a molta distància de la primera, és comptar amb la cessió d'un espai privat (18%). Finalment, l'opció menys contemplada és tenir la seu en un domicili particular (4%).

En resum, pel que fa al nivell de desajust, les entitats de dones expressen que volen tenir més cessió d'espais públics (+8%), privats (+3%) i seus en propietat (+3%) i, per altra banda, menys seus en lloguer (-10%) i menys en un domicili particular (-4%).

Gràfic 35: Situació actual i desitjada de les seus de les entitats de dones

5.2. Els espais i equipaments públics

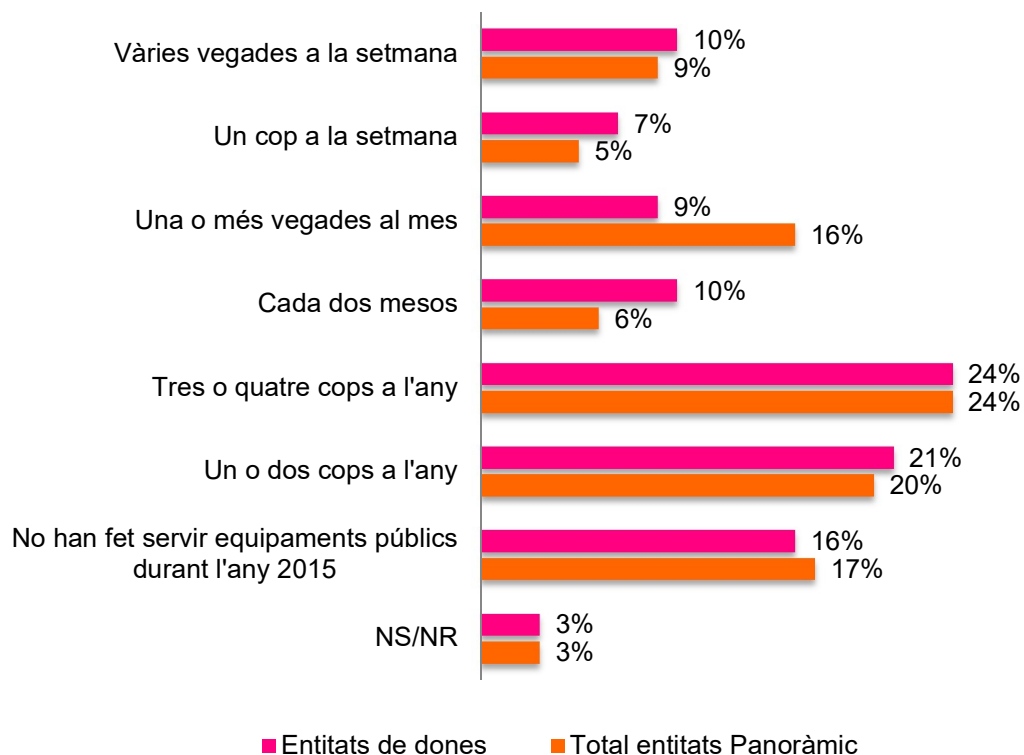
Els espais públics oberts, com ara places i jardins, són llocs de participació i activitat associativa on sovint s'estableixen vincles amb el territori. El 84% de les entitats de dones afirma haver-los fet servir durant l'any 2015, una xifra molt similar a la del global d'entitats que han participat al projecte del Panoràmic (83%).

Malgrat tot, la freqüència d'ús d'espais públics oberts (places, jardins, etc.) de les entitats de dones no és gaire alta. El 10% fa ús de forma setmanal, el 7% com a mínim un cop al mes i el 10% cada dos mesos. En canvi, el 45% indica que fa un ús que oscil·la entre 1 i 4 vegades a l'any i el 16% de les entitats de dones afirmen no haver fet cap ús dels espais públics oberts durant l'any 2015.

Indicar que les entitats de dones tenen més presència en els espais públics que el global de les organitzacions participants en el Panoràmic 2016. Aquesta situació pot respondre al fet que, com s'ha indicat anteriorment, un gran força important de les organitzacions de dones que han respost l'enquesta del Panoràmic es dediquen a la sensibilització de la societat en favor de la igualtat de gènere.

En concret, en el cas de entitats del Panoràmic, el 14% els fa servir setmanalment, el 43% de les entitats afirmen fer un ús que oscil·la entre 1 i 4 vegades a l'any i el 21% indica que no han fet ús de cap espai públic durant el 2015.

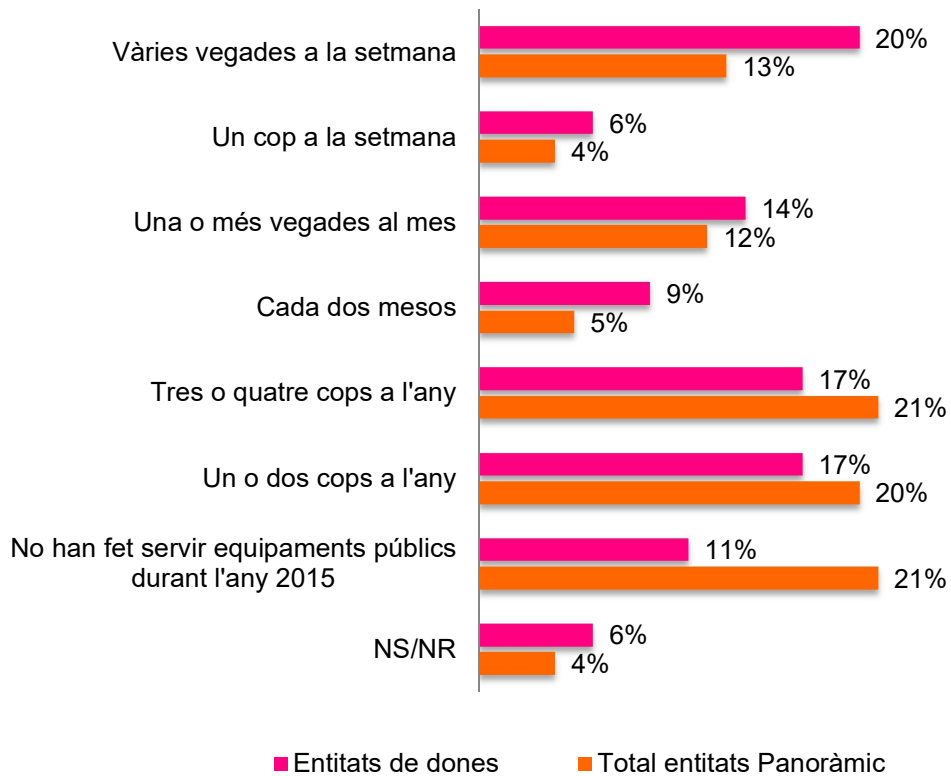
Gràfic 36: Freqüència d'ús dels espais públics oberts (comparativa entitats de dones - total d'entitats del Panoràmic)

Els equipaments, a més de poder allotjar les seus de les entitats, són espais on de forma freqüent es desenvolupen activitats. Pel que fa al seu ús per part de les entitats de dones, el 80% afirma haver-ne utilitzat l'any 2015. Es tracta d'una realitat molt superior al conjunt de les entitats del Panoràmic.

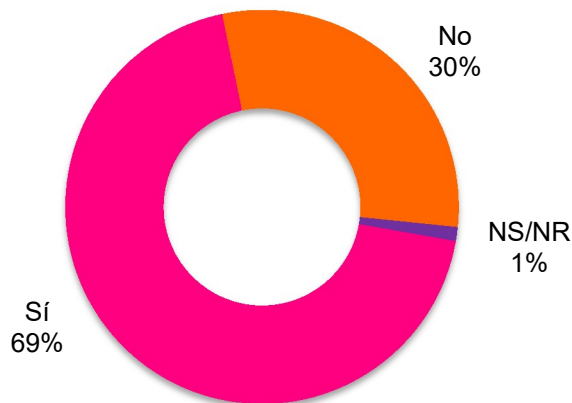
Tot i això, només una quarta part de les entitats han fet ús dels equipaments públics setmanalment (20%) o una o més vegades al mes (6%). Per altra banda, el 34% afirmen fer un ús que oscil·la entre 1 i 4 vegades a l'any i només l'11% de les entitats afirmen no haver fet cap ús dels espais públics oberts durant el 2015 –aquesta xifra s'eleva fins el 21% en el global del Panoràmic–.

Gràfic 37: Freqüència d'ús dels equipaments públics (comparativa entitats de dones - total d'entitats del Panoràmic)

Finalment, assenyalar que 7 de cada 10 entitats de dones consideren que la seva entitat té adaptats els equipaments per a l'accés de les persones amb discapacitat o dificultats de mobilitat (69%). Per contra, el 30% no tenen adaptats els seus espais per a persones amb discapacitat.

Gràfic 38: Adaptació dels equipaments per a persones amb discapacitat

6. Els recursos econòmics

Els recursos econòmics sovint són necessaris per dur a terme les activitats i aquesta realitat econòmica de les entitats és un factor que condiciona el desenvolupament de la seva activitat diària i dels seus projectes. Al llarg d'aquest capítol s'analitzen els ingressos i despeses de les entitats de dones, les diverses fonts de finançament d'aquestes i la seva vinculació a la banca ètica.

6.1. Volum econòmic

Una primera dada que cal tenir present és que l'any 2015 el 62% de les entitats de dones va comptar amb uns ingressos iguals o inferiors als 15.000 €. De fet, el 75% d'aquestes organitzacions indica que ingressa menys de 50.000€. Així, les entitats demostren que la capacitat transformadora no depèn només dels diners i es posa de manifest com es pot fer molt amb poc. En termes generals, es tracta d'entitats amb menys ingressos que al conjunt del Panoràmic (44% ingressa fins a 15.000€, 62% en el cas de les entitats que ingressen menys de 50.000€).

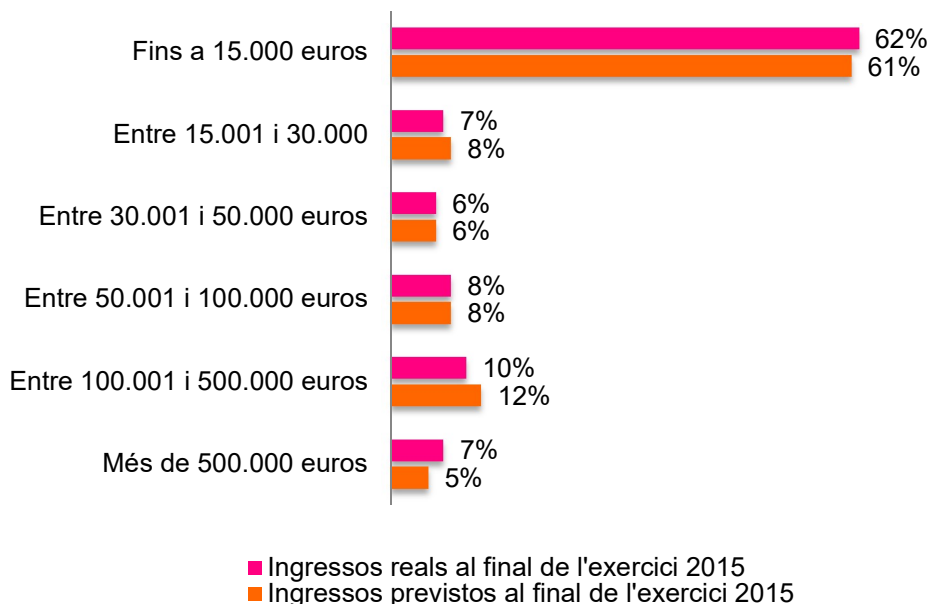
El següent gràfic mostra la diferència entre els ingressos previstos i els ingressos reals de les entitats de dones a l'exercici 2015 i com, en general, les entitats ingressen el mateix volum d'ingressos o ve una mica menys del que tenen previst inicialment. S'observa, però, un desajust a aquesta observació: les organitzacions que han ingressat més de 500.000€ (7%) i les que preveïen ingressar aquesta xifra (5%).

En el cas del conjunt del Panoràmic, el 45% preveïa ingressar fins a 15.000€ i al final de l'exercici el 44% han ingressat xifres inferiors o iguals a 15.000€. La resta de trams també mostren percentatges similars. Així, l'11% preveïa ingressar entre 15.001 i 30.000 el mateix percentatge és el que ho ha assolit. El 8% preveïa ingressar entre 30.001 i 50.000€ i, finalment, el 7% ha tingut aquest nivell d'ingressos. L'11% preveïa ingressar entre 50.001 i 100.000€ i és exactament el mateix percentatge el que l'ha assolit. Pel que fa al tram entre 100.001 i 500.000€, el 17% preveïa ingressar aquest import i finalment ha estat el 16% que ho ha assolit. Finalment, mentre el 9% preveïen ingressar més de 500.000€, aquesta xifra ha estat assolida per l'11% de les organitzacions.

Val a dir que, malgrat no es pot arribar a identificar una relació causal entre els ingressos reals i l'activitat principal de les entitats de dones, sí que s'identifica que són les organitzacions que treballen per la inclusió de dones vulnerables, per la sensibilització de la igualtat i en l'àmbit de la salut les que disposen d'un volum major

d'ingressos.

Gràfic 39: Entitats segons volum d'ingressos (comparativa previst i real al final de l'exercici 2015)

Les entitats amb més anys d'història també són les que disposen de més ingressos. Així, mentre totes les entitats de dones nascudes abans de l'any 1980 que han participat al Panoràmic 2016 gestionen més de 100.000€, no trobem cap entitat constituïda a partir de l'any 2011 amb aquest volum d'ingressos. De fet, el 86% de les entitats de dones més joves van gestionar l'any 2015 fins a 15.000€ d'ingressos.

Taula 7: Volum d'ingressos reals segons any de constitució (mitjana)

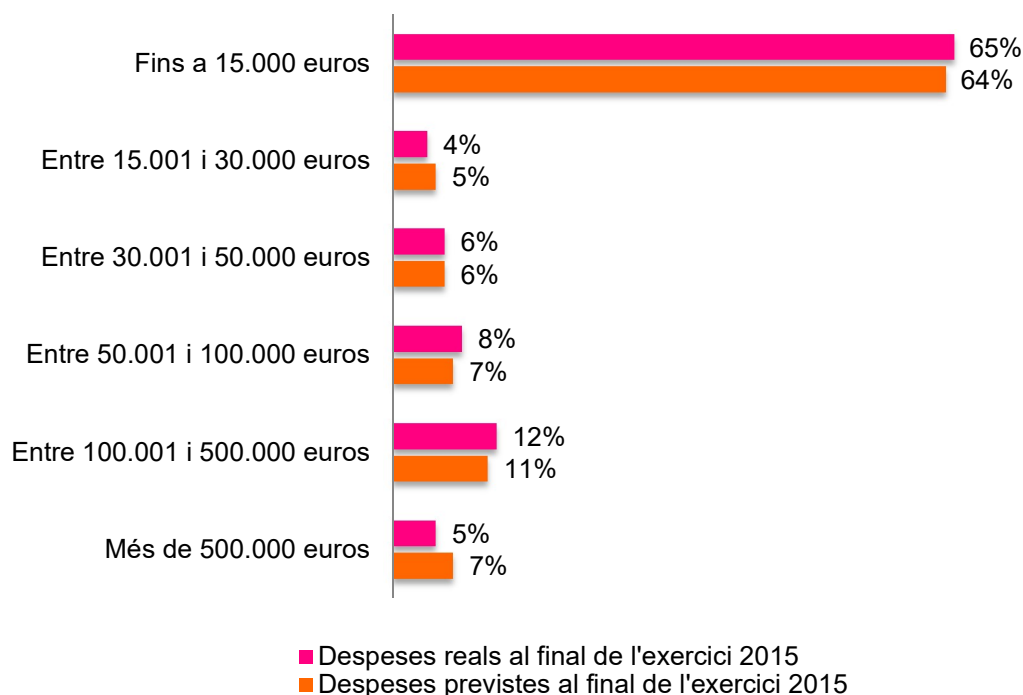
	Fins 1980	Entre 1981 i 1990	Entre 1991 i 2000	Entre 2001 i 2010	Des de 2011
Fins a 15.000 euros	0%	46%	55%	74%	86%
Entre 15.001 i 30.000	0%	8%	9%	11%	0%
Entre 30.001 i 50.000	0%	0%	9%	5%	7%
Entre 50.001 i 100.000	0%	15%	9%	5%	7%
Entre 100.001 i 500.000	33%	23%	9%	5%	0%
Més de 500.000 euros	67%	8%	9%	0%	0%
Total	100%	100%	100%	100%	100%

Pel que fa a les despeses de l'any 2015, el 65% de les organitzacions de dones ha tingut una despesa de fins a 15.000€ quan el percentatge d'aquestes organitzacions que ingressa fins a aquesta quantia arriba al 62%. Així mateix, el nombre d'entitats que ha tingut una despesa de menys de 50.000€ és del 75%, el mateix volum d'entitats que se situava en aquesta franja d'ingressos. Per la banda de dalt, el 17% ha tingut una despesa superior als 100.000€, quan el nombre d'entitats que indicaven aquests ingressos també és del 17%.

D'aquesta forma, hi ha una tendència dins les entitats de dones a comptar amb uns pressupostos equilibrats. Les desviacions són mínimes, com es pot veure al següent gràfic, i en general les entitats de dones han tingut unes despeses similars a les que havien previst.

En el cas del conjunt del Panoràmic, assenyalar que el 44% de les entitats ha tingut una despesa de fins a 15.000€, mentre que el 62% ha tingut una despesa de menys de 50.000€. En canvi, el nombre d'entitats que han tingut una despesa superior als 100.000€ és del 27%.

Gràfic 40: Entitats segons volum de despeses (comparativa previst i real al final de l'exercici 2015)

En aquest capítol s'analitzen també els ingressos i les despeses reals de les entitats de dones l'any 2015 en funció de la grandària d'aquestes. Aquestes s'han classificat en tres grups segons el seu volum econòmic (corresponents als quartils) i s'anomenen petites les entitats amb el 25% dels ingressos inferiors, mitjanes les que compten amb fins el 50% i grans les que se situen en el 75%. Els resultats indiquen que a mesura que augmenta la grandària de les organitzacions el volum d'ingressos i despeses també s'incrementa i, d'aquesta manera, les entitats petites gestionen de mitjana menys de 2.000€, les mitjanes un total de 5.000€ i, finalment, les entitats de dones més gran tenen un volum d'ingressos i despeses que gira la voltant dels 50.000€.

Val a dir que els resultats econòmics de l'exercici 2015 (diferència entre els ingressos i les despeses reals) no tenen desviacions negatives, ans al contrari, en el cas de les entitats petites i les grans es detecten saldos positius.

Taula 8: Ingressos i despeses reals en 2015 i resultat de l'exercici, segons grandària

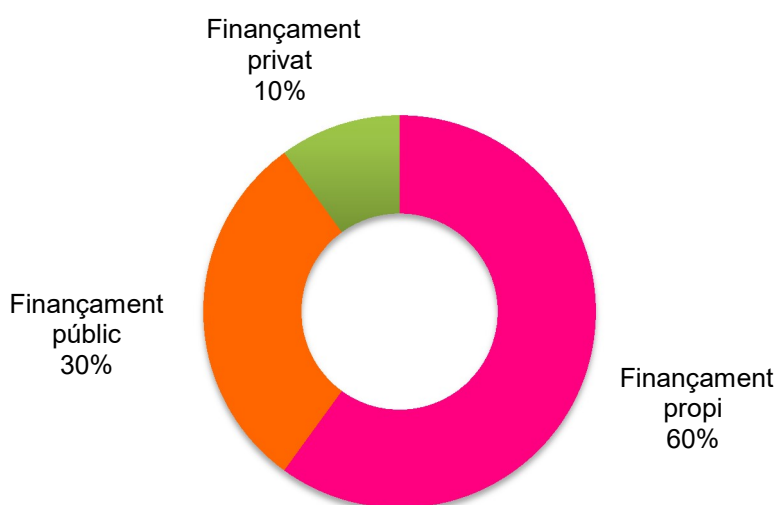
	Ingressos reals 2015	Despeses reals 2015	Resultat de l'exercici
Entitats Petites	1.856 €	1.238 €	618 €
Entitats Mitjanes	5.020 €	5.020 €	0 €
Entitats Grans	51.488 €	50.750 €	738 €

6.2. Fonts de finançament

De forma general, la principal font de finançament de les entitats de dones són els recursos propis, els quals van representar el 60% del volum econòmic de les entitats de dones l'any 2015. Les fonts procedents de les administracions públiques suposen el 30% del volum total i el 10% restant correspon al finançament privat. Fent un exercici de comparació d'aquestes dades amb les del global d'entitats participants al Panoràmic, s'observen grans diferències entre aquests: mentre que el pes del finançament privat és similar per les entitats de dones i el global del Panoràmic (10% i 11% respectivament), el pes dels recursos propis i públics és ben diferent. Així, es pot dir que, en general, el tercer sector té una dependència gran dels fons públics (el 57% del seu pressupost prové de les Administracions) mentre els recursos propis representen el 32% del total dels ingressos de les organitzacions catalanes.

Dins dels recursos propis, les quotes de les persones associades representen la font d'ingrés principal de les entitats de dones (56%), seguit de la prestació de serveis (30%) i les accions puntals (14%). Fixant-nos en les fonts públiques, aquestes provenen principalment dels Ajuntaments (52%) i la Generalitat de Catalunya (22%). Finalment, pel que fa als recursos privats, aquests provenen majoritàriament de les donacions individuals (54%) i d'obres socials (30%).

Gràfic 41: Entitats de dones segons fonts de finançament (2015) (mitjana)

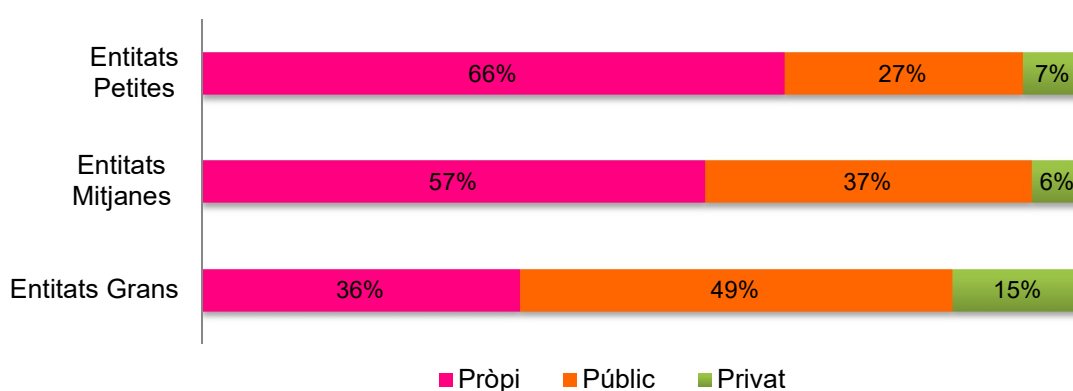

Propi 60% (mitjana)		Públic 30% (mitjana)		Privat 10% (mitjana)	
Quota d'associats	56%	Ajuntament	52%	Donacions individuals	54%
Prestació de serveis	30%	Consell Comarcal	3%	Empreses	2%
Accions puntuals	14%	Diputacions	16%	Fundacions	14%
		Generalitat de Catalunya	22%	Obres socials	30%
		Ministeris	3%		
		UE	4%		

També s'han analitzat els tipus de finançament de les entitats de dones en funció de la grandària d'aquestes (tres grups, corresponents als quartils, segons el seu volum econòmic). La següent taula mostra com a mesura que les entitats gestionen uns ingressos més elevats, el pes de les fonts de finançament pròpies va disminuir mentre que les fonts procedents de les administracions públiques augmenten considerablement i també ho fa en menor mesura el finançament privat.

Els resultats també indiquen que les entitats de menor dimensió i les mitjanes tenen un comportament diferenciat al de les entitats de dones més grans. Per les primeres, el pes del finançament propi suposa més de la meitat dels seus ingressos (66% i 57% respectivament), seguit del finançament públic (27% i 37%) i ambdós tenen un volum de finançament privat baix (7% i 6%). Pel que fa a les organitzacions de dones més grans, la font principal de finançament són els recursos públics (49%), seguit del finançament propi (36%) i registren un nivell de finançament privat que duplica el de les organitzacions petites i mitjanes (15%).

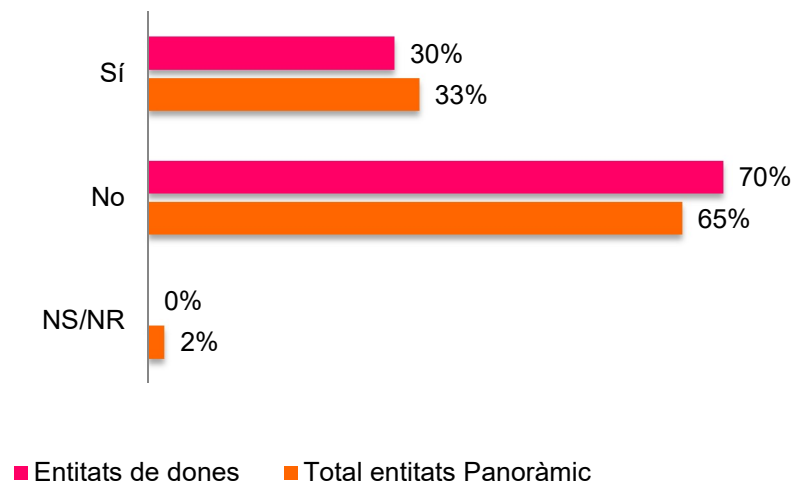
Gràfic 42: Fonts de finançament de les entitats de dones segons grandària

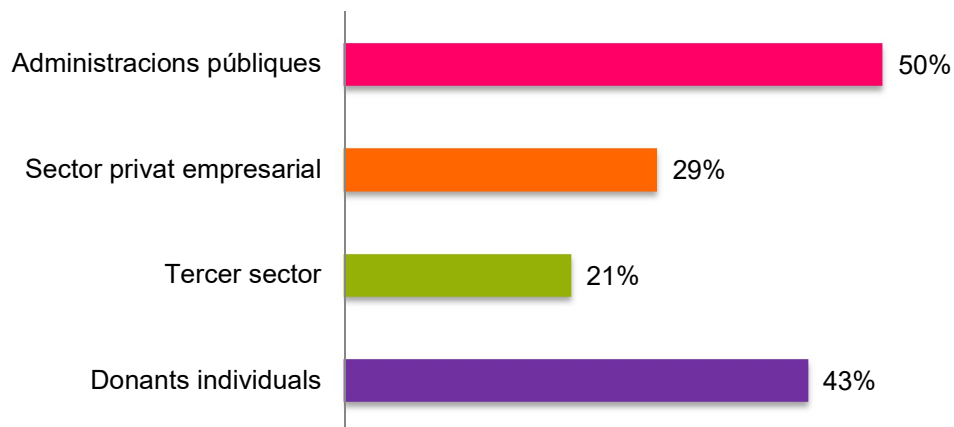
A més d'aquests ingressos, sovint les entitats també reben aportacions en espècies, és a dir, en forma de béns o serveis no monetaris. És el cas del 30% de les organitzacions de dones participants en aquesta edició del Panoràmic –i del 32% del conjunt de les entitats catalanes–.

Sobre la seva procedència, la meitat d'aquestes entitats de dones rep aquests recursos de les administracions públiques (50%), mentre que el 43% ho fan a partir de donatius individuals, el 29% rep aquestes aportacions per part de l'empresa privada i, finalment, el 21% procedent d'altres entitats del tercer sector. Si es compara la procedència d'aquestes aportacions amb les del conjunt d'entitats del Panoràmic, s'observa com el 38% el rep de les administracions públiques, el 33% de l'empresa privada i el 18% del tercer sector. A més l'11% rep aportacions no monetàries per part d'altres agents que en la seva majoria són persones individuals.

Gràfic 43: Entitats aportacions en espècies (comparativa entitats de dones - total d'entitats del Panoràmic)

Gràfic 44: Aportacions en espècie segons la procedència (multiresposta)

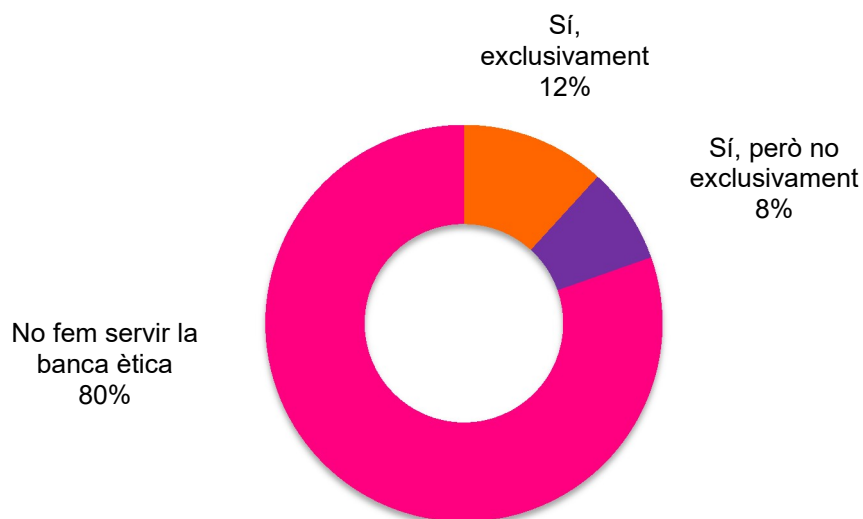

6.3. Banca ètica

A continuació es mostren les dades sobre la relació de les organitzacions de dones amb la banca ètica, el conjunt d'entitats financeres que prioritzen principis com la solidaritat, la cooperació i la sostenibilitat per sobre de la rendibilitat. El següent gràfic mostra com el 20% de les organitzacions de dones la fan servir en la gestió dels recursos de l'organització. El 12% en fan ús exclusiu, mentre que el 8% la utilitza combinant-la amb d'altres tipus d'entitats bancàries.

Si es compara amb les dades globals del Panoràmic 2016, s'observa que el nombre d'entitats que utilitza la banca ètica és pràcticament el mateix (19%), tot i que només el 6% en fan ús exclusiu i el 13% combinant-la amb altres tipus d'entitats bancàries.

Gràfic 45: Entitats de dones segons ús de la banca ètica

7. Reptes de futur

Al llarg d'aquest capítol es recull la valoració que fan les entitats de dones respecte la realitat associativa en general i, a més, es recullen quines són, segons la seva opinió, les actuals prioritats del teixit associatiu i quins són els seus principals reptes de futur.

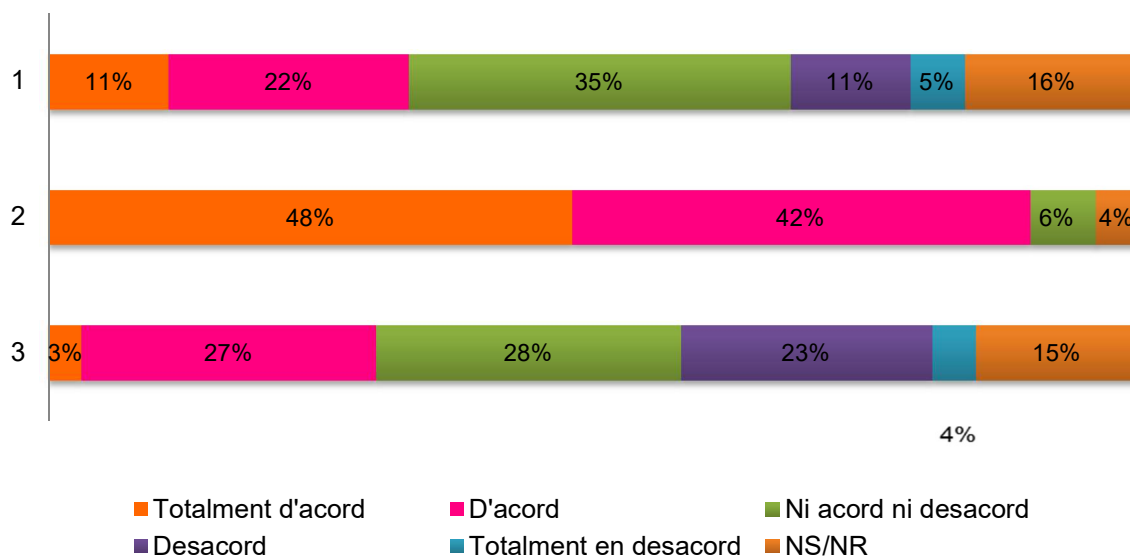
7.1. Valoració de la realitat associativa

El qüestionari del Panoràmic inclou una sèrie d'afirmacions sobre la realitat associativa i les entitats han expressat el seu grau d'acord o desacord amb aquestes.

En aquest sentit, l'afirmació número 2 *“Les administracions públiques haurien de reconèixer en els reglaments de participació ciutadana els processos participatius impulsats per la mateixa ciutadania i les associacions”* és la que compta un major grau d'acord (la suma totalment d'acord i acord se situa en el 90%). En canvi, l'afirmació *“D'ençà de les darreres eleccions municipals, la relació i interlocució amb el consistori ha millorat”* compta amb un nivell mig d'acord, doncs el 33% de les organitzacions de dones s'hi mostren d'acord o totalment d'acord, el 30% pensen que la seva relació amb el seu Ajuntament és similar i només el 16% troben que aquesta relació ha empitjorat respecte. Finalment, l'afirmació *“L'oferta formativa adreçada a les entitats i a la seva base social és l'adequada tant en continguts com en formats”* és la que compta amb un nivell d'acord més repartit ja que el 30% de les entitats de dones s'han posicionat totalment d'acord o d'acord, el 28% ni d'acord ni en desacord i el 27% han optat per les opcions en desacord o totalment en desacord amb aquesta afirmació.

Assenyalar que la valoració que fan les entitats de dones de la realitat associativa no difereix gaire del conjunt d'organitzacions del Panoràmic 2016. Sobre l'afirmació *“D'ençà de les darreres eleccions municipals, la relació i interlocució amb el consistori ha millorat”* els resultats mostren que el 30% considera que les relacions han millorat, el 52% creuen que no ha variat la relació. Pel que fa a la 2a afirmació *“Les administracions públiques haurien de reconèixer en els reglaments de participació ciutadana els processos participatius impulsats per la mateixa ciutadania i les associacions”*, el 82% s'hi mostra d'acord o totalment d'acord. L'afirmació 3 també és la que genera una disparitat d'opinions més gran. Així, el 26% pensa que l'oferta formativa a les entitats i a la seva base social és l'adequada i el 30% opta per l'opció *“Ni d'acord ni desacord”*.

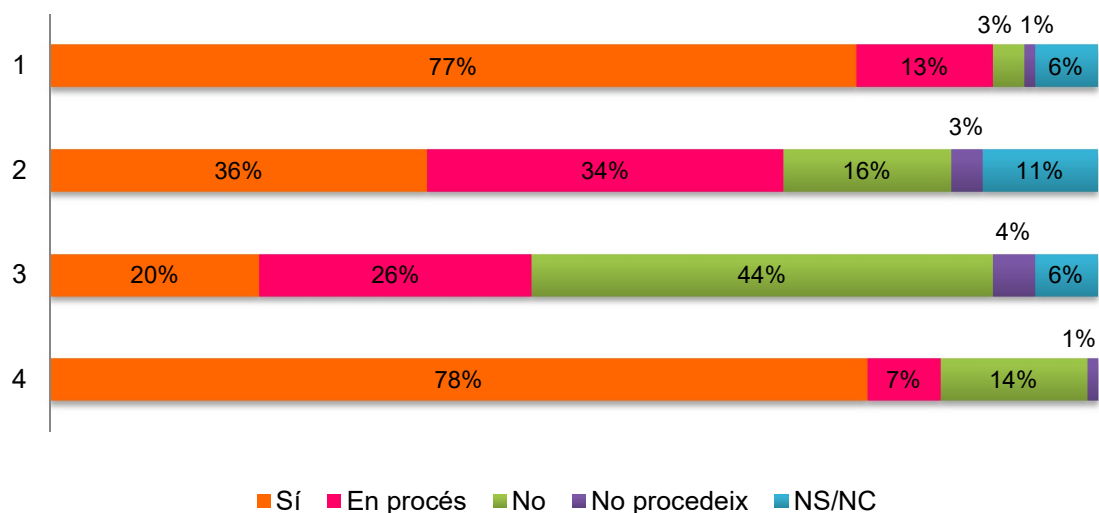
Gràfic 46: Entitats de dones segons grau d'acord amb les següents afirmacions

1. D'ençà de les darreres eleccions municipals, la relació i interlocució amb el consistori ha millorat
2. Les administracions públiques haurien de reconèixer en els reglaments de participació ciutadana els processos participatius impulsats per la mateixa ciutadania i les associacions
3. L'oferta formativa adreçada a les entitats i a la seva base social és l'adequada tant en continguts com en formats

També s'ha preguntat a les entitats de dones sobre la disposició o no d'una sèrie d'instruments o eines organitzatives. Els resultats dels plantejaments 1, “*Els estatuts i memòries d'actuació de l'associació es poden consultar obertament?*”, i 4 “*Feu servir activament les xarxes socials (Facebook, Twitter, etc.)?*”, indiquen que 8 de cada 10 responen afirmativament (77% i 78%) i al voltant del 10% està en procés de disposar d'aquestes eines (13% i 7%). Per altra banda, quan es demana sobre l'adaptació de les entitats a la Llei de transparència –pregunta 2– el percentatge d'entitats de dones que respon afirmativament és del 36% i el 34% està en procés d'adaptar la informació consultable de la seva entitat per tal de complir amb la llei catalana. Pel que fa al plantejament 3, que pregunta si l'entitat disposa d'un Pla estratègic, s'observa que el 44% de les entitats afirmen no tenir-ne i, per contra, només el 20% sí disposa d'aquest document on l'entitat fa una reflexió sobre el seu futur.

Gràfic 47: Instruments i eines per a la millora de la transparència de l'entitat

1. Els estatuts i memòries d'actuació de l'associació es poden consultar obertament?
2. Arrel de l'entrada en vigor de la Llei de transparència (Llei 19/2014) heu adaptat la informació consultable de la vostra associació?
3. Disposeu d'un document escrit sobre el llarg termini (Pla estratègic) o reflexió sobre el futur de l'associació?
4. Feu servir activament les xarxes socials (Facebook, Twitter, etc.)?

En el qüestionari del Panoràmic s'han incorporat diferents temes que preocupen a les entitats –identificats en les edicions anteriors– i s'ha demanat que els endrecin per ordre de prioritats. A partir del sumatori de les prioritats 1, 2 i 3, s'observa que l'ampliació de la base social és la prioritats principal (71%) de les entitats de dones. Millorar la comunicació i la difusió (56%), assolir els objectius missionals (44%) i diversificar les fonts de finançament (41%) són la segona, tercera i quarta prioritats de d'aquestes organitzacions.

Per contra, els temes que menys preocupen les entitats de dones en el seu dia a dia – suma dels percentatges de les prioritats 9, 10 i 11– són, per ordre, disposar de locals i espais (47%) i els relleus en el òrgans de govern (39%)⁵ i millorar la relació amb les administracions públiques (31%).

En el cas del global del Panoràmic, assenyalar que es reforça la idea de que sovint no resulta fàcil fer arribar el missatge a la ciutadania, aconseguir sensibilitzar-la i implicar-la amb la missió. Així, quan se sumen els percentatges corresponents a les prioritats 1, 2 i 3, les entitats també situen com el repte més prioritari ampliar i implicar la base

⁵ Tal i com es pot veure al capítol 4, la meitat de les entitats de dones disposen d'algun mecanisme per garantir i facilitar el relleu dels òrgans de govern (51%), mentre que 34% afirma que no té disposa de cap mecanisme i el 8% es troba en procés.

Infografia 1: Grau de prioritats de les entitats de dones (suma prioritat 1, 2 i 3)

- 1** Ampliar la base social
- 2** Millorar la comunicació i difusió
- 3** Assolir els objectius missionals
- 4** Diversificar les fonts de finançament
- 5** Millorar les relacions amb les Admin. Públiques
- 6** Disposar de locals i espais
- 7** Millorar la gestió interna de l'entitat
- 8** Relleus en òrgans de govern
- 9** Altres

Taula 9: Grau de prioritat per a les entitats de dones (mitjana)

	Ampliar base social	Millora comunicació i difusió	Disposar de locals i espais	Diversificar fonts finançament	Millorar la gestió	Relleus	Assolir objectius missionals	Millorar Relació AAPP	Altres
1 (molt prioritari)	33%	15%	17%	6%	1%	16%	21%	8%	6%
2	10%	26%	8%	14%	16%	6%	9%	10%	0%
3	18%	15%	5%	21%	9%	4%	14%	13%	0%
4	5%	13%	3%	16%	18%	9%	13%	11%	0%
5	13%	9%	6%	10%	22%	13%	10%	19%	3%
6	10%	6%	14%	14%	8%	13%	8%	8%	6%
7	6%	7%	17%	11%	13%	16%	9%	12%	0%
8	3%	7%	15%	6%	10%	20%	8%	13%	6%
9 (poc prioritari)	2%	2%	15%	2%	3%	3%	8%	6%	79%

7.2. Reptes del món no lucratiu

La recerca desenvolupada també permet conèixer quina és la valoració que fan les entitats de dones dels reptes del món associatiu i, a diferència del punt anterior, en aquest cas no es tracta de considerar el dia a dia de l'entitat sinó d'ampliar la mirada al conjunt del sector. Els resultats assenyalen que, com a repte prioritari, aquestes organitzacions de dones identifiquen l'ampliació i la implicació de la base social com l'àmbit més prioritari (71%), coincidint així amb el que s'ha identificat en el dia a dia de les entitats de dones. Així mateix, el treball en xarxa (47%), la consolidació del finançament (45%) i la creació d'una agència de comunicació associativa (30%) són altres àmbits que també s'han identificat com a prioritaris tot i que a molta distància del principal.

Sumant els percentatges corresponents a les prioritats 9, 10 i 11, s'observa que els reptes menys prioritaris per al món associatiu són la modificació del reglament d'espectacles públics i activitats recreatives (50%) i el reconeixement social i de les administracions públiques (40%). És cert que la categoria "altres" aglutina el 81%, però cap de les entitats ha especificat de quina prioritat es tracta.

En el cas del global del Panoràmic, assenyalar que el repte més prioritari també és ampliar i implicar la base social. Per sota d'aquest es troben consolidar el finançament, el treball en xarxa i col·laboracions amb agents socials i el reconeixement social i de les administracions públiques. Mentre que els reptes menys prioritaris són la modificació del reglament d'espectacles públics i activitats recreatives i l'extensió del codi ètic de les Associacions a l'àmbit català.

Infografia 2: Grau de prioritat dels reptes del món lucratiu segons les entitats de dones (suma prioritat 1, 2 i 3)

- 1** Ampliació i implicació de la base social
- 2** Treball en xarxa i col·laboracions amb diferents agents
- 3** Consolidar finançament
- 4** Creació agència comunicació associativa
- 5** Desenvolupament d'un model propi de fiscalitat
- 6** Reconeixement social i de les Administracions Públiques
- 7** Millorar el treball d'incidència política
- 8** Extensió Codi ètic de les Associacions a l'àmbit català
- 9** Creació agència de mecenatge
- 10** Modificació del reglament d'espectacles públics i activitats recreatives
- 11** Altres

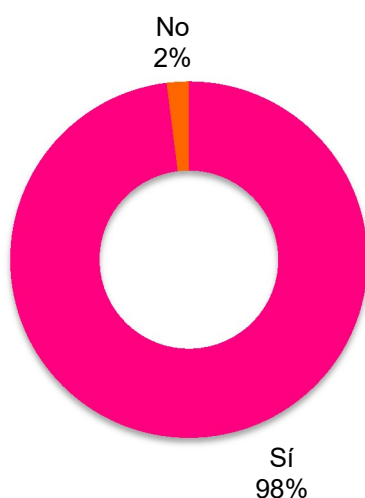
Taula 10: Grau de prioritat dels reptes del món no lucratiu segons les entitats de dones (mitjana)

Prioritat	Ampliar i implicar base social	Creació d'una agència de comunicació associativa	Creació d'una agència de mecenatge	Desenvolupament model propi de fiscalitat	Extensió del Codi ètic a associacions en l'àmbit català	Consolidar finançament	Millorar el treball incidència política	Modificació del reglament d'espectacles públics i activitats recreatives	Reconeixement social i de les AAPP	Treball en xarxa i col·laboracions amb diferents agents socials	Altres
1 (molt prioritari)	48%	4%	4%	5%	2%	12%	6%	5%	9%	21%	7%
2	5%	11%	4%	17%	8%	21%	9%	2%	12%	12%	0%
3	18%	15%	6%	7%	6%	12%	13%	2%	7%	14%	4%
4	4%	11%	7%	13%	10%	10%	7%	5%	21%	8%	0%
5	5%	16%	15%	13%	12%	7%	11%	10%	12%	8%	4%
6	4%	5%	11%	17%	8%	12%	7%	14%	7%	7%	0%
7	0%	15%	5%	7%	29%	5%	13%	5%	5%	8%	4%
8	2%	9%	13%	11%	15%	11%	7%	17%	10%	2%	0%
9	5%	5%	17%	4%	4%	4%	13%	7%	12%	8%	4%
10	4%	7%	11%	6%	2%	4%	9%	28%	5%	8%	0%
11 (poc prioritari)	5%	2%	7%	0%	4%	2%	5%	5%	0%	4%	77%

7.3. El paper de l'Institut Català de les Dones

Gairebé totes les entitats de dones que han participat al Panoràmic d'enguany indiquen que coneixen l'Institut Català de les Dones (98%), l'organisme del Govern de la Generalitat de Catalunya que dissenya, impulsa, coordina i avalua les polítiques per a l'equitat de gènere que es desenvolupen al país.

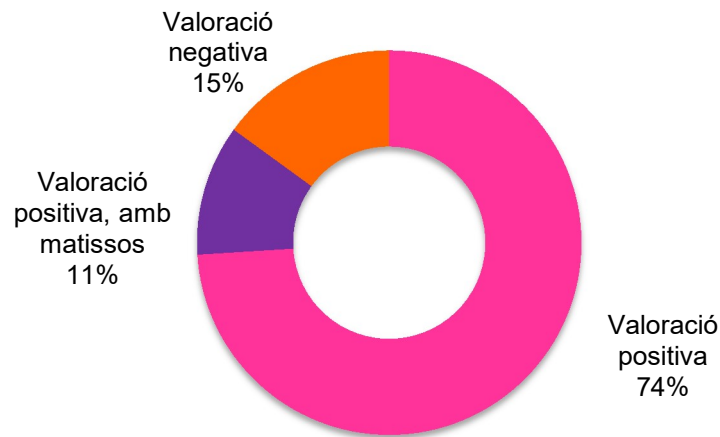
Gràfic 48: Coneixement de l'Institut Català de les Dones per part de les entitats de dones

Quan es pregunta a les organitzacions de dones sobre com valoren el paper de l'Institut Català de les Dones respecte el seu àmbit d'actuació i les polítiques de dones i d'igualtat de gènere, s'observa que el 85% de les entitats tenen una valoració positiva –el 74% totalment positiva i un 11% positiva però amb matisos– i només el 15% valoració negativament aquesta feina.

Tot i no existir una relació causal, sí que hi ha una tendència que són les entitats que actuen a nivell de tot Catalunya, i més en concret les que ho fan en l'àmbit de la violència masclista i la sensibilització per la igualtat, les que fan una valoració més negativa –aquest ronda el 30%–.

Gràfic 49: Valoració de l'Institut Català de les Dones per part de les entitats de dones

Desgranant què és allò que posen en valor les entitats que valoren molt positivament la feina que està desenvolupament l'ICD, s'observa com per a aquestes és una eina central per seguir caminant cap a la igualtat de gènere. Necessària, imprescindible per l'impuls de polítiques d'equitat transversals en les polítiques de la Generalitat de Catalunya. A banda, pensen que té un paper clau en la transmissió d'informació i el suport (econòmic, formatiu, etc.) a les organitzacions de dones.

"Molt positiu. Té projectes, subvencions per la igualtat i fa sensibilització."

Extret de les preguntes obertes

"és una institució clau per l'assoliment dels nostres objectius."

Extret de les preguntes obertes

En canvi, les entitats que valoren positivament el paper de l'ICD però amb matisos, destaquen que els canvis polítics porten massa sovint canvis en les prioritats de l'Institut. També indiquen que cal més suport a les entitats, a tots els nivells, i més proximitat amb el territori.

"Valorem positivament la seva tasca, tot i que calen més recursos."

Extret de les preguntes obertes

"Adient encara que variable segons la situació política de cada moment."

Extret de les preguntes obertes

Per contra, aquelles organitzacions de dones que fan una valoració negativa de l'ICD reivindiquen que hi ha una manca de lideratge i de voluntat política per tal d'aconseguir polítiques d'igualtat transversals i una manca de suport econòmic. Així mateix, pensen que cal millorar la comunicació amb el territori i augmentar el suport a les entitats de dones.

"hauria de tenir més lideratge en les polítiques del Govern"

Extret de les preguntes obertes

"S'han reduït molt les partides econòmiques. [...] Cal reforçar la comunicació amb el territori"

Extret de les preguntes obertes

Finalment, s'ha demanat a les entitats de dones sobre quins instruments pensen que són necessaris per impulsar i fer més efectiva la participació en les seves entitats. A partir de les respostes espontànies obtingudes es pot assenyalar que la millora de la comunicació i la difusió és l' instrument principal per fer arribar el missatge a la ciutadania, aconseguir així sensibilitzar-la i implicar-la amb la missió. La idea que no resulta fàcil fer arribar el missatge a la ciutadania es veu reforçada amb la resta d'eines que han proposat les entitats de dones. D'aquesta forma, en segona i tercera posició, les entitats de dones indiquen que cal disposar de més recursos econòmics i millorar el treball en xarxa amb altres agents del territori. Finalment, dir que les organitzacions també han destacat que cal potenciar i diversificar l'activitat de la pròpia entitat, promoure campanyes de sensibilització i rebre més suport per part de les administracions públiques.

Infografia 3: Instruments per impulsar i millorar la participació en les entitats de dones

- 1 Millorar la comunicació i difusió
- 2 Disposar de més recursos econòmics
- 3 Treball en xarxa i col·laboracions amb altres agents
- 4 Potenciar i diversificar l'activitat de l'entitat
- 5 Promoure campanyes de sensibilització
- 6 Reconeixement i suport de les Administracions Públiques
- 7 Major voluntat política
- 8 Major compromís de les persones associades i voluntàries
- 9 Reformes per afavorir la conciliació
- 10 Major proximitat amb el territori

Annexos

Annex I: Fitxa tècnica

Tipus d'estudi

Quantitatiu

Àmbit

Catalunya

Univers

Organitzacions sense afany de lucre, d'iniciativa privada, entitats i col·lectius sense forma jurídica que treballen específicament en programes a favor de la igualtat i de la promoció de la dona, així com de diverses entitats de dones del territori català.

Dimensió de la mostra

134 respostes vàlides

Nivell d'error

Per un nivell de confiança del 95,5% i en situació de màxima indeterminació ($p=q=0,5$) l'error és del $\pm 8\%$.

Calendari de treball de camp

De setembre a desembre de 2016

Recollida d'informació

Aplicació professional per a la recollida de respostes a través de qüestionari online amb preguntes tancades, obertes i semiobertes. També qüestionari en plantilla de documents i qüestionari breu

Tractament de les dades

Depuració de dades, càlcul i recodificació de variables

Anàlisi

Estadística descriptiva -amb remostreig per bootstrap-, estadística no paramètrica i tècniques de mostreig

Dades de referència

L'any de referència és 2015 donat que és el darrer any tancat en el moment d'iniciar el treball de camp a excepció de la pregunta d'opinió en relació amb la incidència política

Annex II: Entitats impulsores

El Consell d'Associacions de Barcelona és la plataforma d'associacions de la ciutat de Barcelona. La seva missió és treballar per al desenvolupament de l'associacionisme i dels seus valors a Barcelona tot construint un espai de participació, vertebració – territorial i sectorial– i d'interlocució d'organitzacions interessades en l'associacionisme. El CAB ha estat l'impulsor dels dos congressos d'associacionisme celebrats a la ciutat.

L'Observatori del Tercer Sector és un centre de recerca especialitzat en el tercer sector, independent i sense ànim de lucre, que té per objectiu aprofundir i incrementar el coneixement d'aquest sector i treballar per a la millora del funcionament de les organitzacions no lucratives. L'OTS ha realitzat estudis de referència que han contribuït a la millora del tercer sector i a donar visibilitat social.

La Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia és una entitat sense afany de lucre que treballa en els àmbits de la joventut, l'educació, la participació democràtica, la ciutadania i les polítiques públiques en general. Genera coneixement des de la investigació social aplicada, aportant propostes estratègiques i assessoraments a les administracions públiques i a les entitats.

La Fundació Pere Tarrés, amb més de 50 anys d'existència, és una organització no lucrativa d'acció social i educativa, dedicada a la promoció de l'educació en el temps lliure, el voluntariat, la millora de la intervenció social i l'enfortiment del teixit associatiu. Amb el temps la seva acció s'ha ampliat a altres àmbits de l'acció social com ara la formació, la recerca i la gestió.

L'Obra Social “la Caixa” té per missió contribuir al progrés de les persones i la societat amb especial incidència en els col·lectius més vulnerables, ja sigui a través de programes propis, aliances estratègiques o col·laboracions, mitjançant actuacions eficients, innovadores, avaluables i susceptibles de ser transferides a altres entitats.

Organització

El Panoràmic es desenvolupa des del treball compartit entre diferents associacions i institucions, coordinat per un Equip Tècnic, format per persones del territori que s'encarreguen de fer possible el procés participatiu des de la proximitat.

A més, compta amb dos òrgans, el Comitè Executiu, encarregat de la supervisió del projecte i de la seva visió estratègica, i la Comissió Tècnica, encarregada de dur a terme el projecte i prendre les decisions operatives. La composició dels diferents òrgans i equips en l'edició del 2015 es detalla a continuació.

Comitè Executiu

Montserrat Morera i Miquel Aragón – Consell d'Associacions de Barcelona (CAB), Joaquim Sabater i Pau Vidal – Observatori del Tercer Sector (Observatori), Sílvia Luque – Fundació Ferrer i Guàrdia (FFG), Rafael Ruiz de Gauna i José Carlos Hermida – Fundació Pere Tarrés (FPT), Miquel Vilagut – Obra Social “la Caixa”.

Comissió Tècnica

Miquel Aragón, Ramon Torra i Carles Viñas – (CAB) / Torre Jussana, Pau Vidal i Montse Fernández – (OTS), Hungria Panadero – (FFG) i Marina Aguilar – (FPT).

Equip de treball de camp

Miquel Aragón, Ramon Torra, Conxita Mensa i Alex Garcia – CAB , Pau Vidal, Montse Fernández, Adaia Alonso, Rut Garcia i Mireia Munté – Observatori, Hungria Panadero, Enya García, Èlia Torrecasana i Zahira Peña – FFG, Marina Aguilar i Albert Fornies – FPT, Alessandra Giovaninetti i Cristina Miquel – Taula d'entitats de Sarrià, Joan Sonet – Voluntaris 2000, Jony García i Emilio Juárez– Can Masdeu, Pau Gil – Coordinadora d'Entitats del Poblenou, Laura Obis – L'Harmonia, Anna Sellarès i Miquel Sais – Plataforma Infantil i Juvenil de les Corts, Albert Gil – Teixint Connexions, Núria Font i Joan Font – Lluïsos d'Horta, Sònia Tomàs – Secretariat d'Entitats de Sants, Hostafrancs i la Bordeta. En Sabadell i la Terrassa han treballat els equips tècnics de l'Ajuntament amb contacte amb entitats locals.

Annex III:Taules

CAT_B_2.1 Àmbit principal d'activitat base					
		Frecuencia	Porcentaje	Porcentaje válido	Porcentaje acumulado
Vàlido	Acció Social - Dones	82	61,2	64,1	64,1
	Acció Social - Gent gran	2	1,5	1,6	65,6
	Acció Social - Infants i joves	2	1,5	1,6	67,2
	Acció Social - Salut mental	1	0,7	0,8	68,0
	Acció Social - Salut (no inclou salut mental)	4	3,0	3,1	71,1
	Acció Social - Persones immigrades	1	0,7	0,8	71,9
	Ambiental - Custòdia del territori	1	0,7	0,8	72,7
	Comunitàries i veïnals - Associacions veïnals	1	0,7	0,8	73,4
	Comunitàries i veïnals - Promoció econòmica	1	0,7	0,8	74,2
	Comunitàries i veïnals - Religioses	2	1,5	1,6	75,8
	Comunitàries i veïnals - Xarxes de suport	1	0,7	0,8	76,6
	Cooperació, pau i drets humans - Ajuda humanitària	1	0,7	0,8	77,3
	Cooperació, pau i drets humans - Cooperació al desenvolupa	2	1,5	1,6	78,9
	Cultura - Art i arts escèniques	1	0,7	0,8	79,7
	Cultura - Audiovisual i comunicació	1	0,7	0,8	80,5
	Cultura - Cultura i llengua catalana	2	1,5	1,6	82,0
	Cultura - Cultura popular i tradicional	1	0,7	0,8	82,8
	Drets civils - Drets econòmics, socials i culturals	1	0,7	0,8	83,6
	Drets civils - Drets sexuals i reproductius	1	0,7	0,8	84,4
	Drets civils - Equitat de gènere	13	9,7	10,2	94,5
	Formació i educació - Associació d'estudiants	1	0,7	0,8	95,3
	Esport - Club esportiu	3	2,2	2,3	97,7
	Altra (especifiqueu)	3	2,2	2,3	100,0
	Total	128	95,5	100,0	
Perdidos	Sistema	6	4,5		
Total		134	100,0		

Annex IV: Fonts consultades

Fernández, M.; Vidal, P. (2017). “*Panoràmic 2016.*” Barcelona: Torre Jussana.

Recuperat de:

http://www.elpanoramic.org/wp-content/uploads/2015/07/DBA_3.pdf

Llei 25/2015 del 30 de juliol, del voluntariat i del foment de l'associacionisme. DOGC 6930 del 7/8/2015. Recuperat de:

<http://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/6930/1438814.pdf>

Web de l'ICD <http://dones.gencat.cat>

Agraïments

Gràcies a totes les entitats participants per fer possible aquesta recerca i col·laborar així en l'enfortiment del món no lucratiu. Gràcies també a les federacions implicades en el Panoràmic per donar empenta a la recollida de respostes i per les aportacions en el disseny del qüestionari.

El projecte no hauria estat possible sense el treball dedicat de tot l'equip així com del suport de les institucions i administracions públiques.

Gràcies a tots i totes!